

Zakaj tak
odpor?

Že leta 1945, ko je bila sprejeta Ustanovna listina Organizacije združenih narodov, je prevladovalo mnenje, da ima ta listina vrzeli, ki jih je v korist stabilnosti Združenih narodov in njihovega ugleda treba izpolniti. Zato je Generalna skupščina na svojem prvem rednem zasedanju v Londonu sklenila, da je treba izdelati predlog deklaracije o dolžnostih in pravicah držav, ki naj bi bila dopolnilna Ustanovni listini. Tedaj je delegacija Paname predložila Generalni skupščini svoj predlog. Generalna skupščina ga je načelno ovrgla, komisija za mednarodno pravo pa naj bi izdelala deklaracijo, ki naj bi pripomogla k boljšim odnosom med državami in k lažji pravni kvalifikaciji kršenja suverenosti. Značilno je, da je delegacija Sovjetske zveze že tedaj odkrito nastopila proti takemu razpravi in hotela celo preprečiti vsako razpravo o tem vprašanju!

Komisija za mednarodno pravo je šele 1. 1949 predložila Generalni skupščini predlani predlog Paname. Ta »predlana« pa je bila naprava na škodo prvotne formulacije, ki je itak ni bila najboljša, in sicer tako, da so bile iz panamskega predloga odstranjene vse konkretne odredbe. Posebno značilno pa je tudi, da so izpadle vse tiste določbe, ki so omenjale oziroma reševale vprašanje imperialističnega pritiska na neodvisne države. Toda tudi proti temu obrnjenemu predlogu deklaracije o pravicah in dolžnostih držav se je na IV. rednem zasedanju Generalne skupščine OZN postavila Sovjetska zveza, ki je ugovarjala, da bi ta predlog sploh sprejeli na dnevi red zasedanja. Delegacija ZDA je sicer najprej glasovala, da se sprejme ta predlog na dnevi red, pozneje pa je zahtevala, naj bi razpravo o osnutku deklaracije odložili za poznejša zasedanja z utemeljitvijo, da »naj bi se vladne posameznike države podrobneje seznanile s predlogom deklaracije o dolžnostih in pravicah držav«.

To obnavljanje velesil, posebno pa je težnja, da se v deklaraciji ne omenijo tako važna pravila, kot je n. pr. prepoved vojne, je napotilo jugoslovansko delegacijo, da je oktobra 1949. poslala generalnemu tajniku Organizacije združenih narodov G. Trygve Liew svoj predlog deklaracije o pravicah in dolžnostih držav.

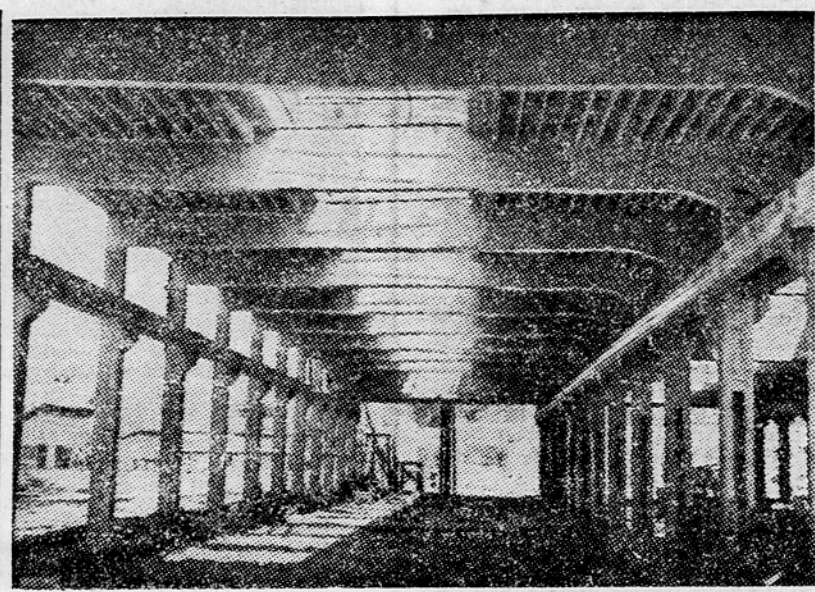
Glavni smoter jugoslovanskega predloga je, da se v mednarodnem aktu — v tem primeru s deklaracijo o pravicah in dolžnostih držav — na demokratičen način uredijo odnosi med vsemi državami in da se sestavi tak mednarodno-pravni predpis, ki naj bi služil za temelj vseh dejanj — tako velikih kot malih držav — v mednarodnem življenju.

Jugoslovanski predlog je bil lani predložen zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov v Flushing Meadowsu. V splošnem odboru, kjer odločajo o točkah dnevnega reda, se je sovjetska delegacija silovito uprla, da bi ta predlog sploh prišel na dnevi red. Kljub nasprotjem, ki vladajo med veleilami, so se vendar tudi druge velesile pridružile sovjetskemu stališču in zaradi tega je splošni odbor sklenil predlagati Generalni skupščini, naj jugoslovanski predlog ne pride na dnevi red V. zasedanja, zaradi česar so to vprašanje preložili na VI. redno zasedanje, ki je letos v Parizu.

Toda letos je v prvem odboru ameriška delegacija predložila resolucijo, s katero zahteva, da se odpravi vsako obravnavanje predloga o sprejetju mednarodne deklaracije o pravicah in dolžnostih držav. Ta nastop preprečiteljno kaže, kako odpor Sovjetske zveze proti sprejetju takšne deklaracije narašča. Govorilo ni naključje, da se prav sovjetski blok kot prvi vselej oglašajo proti jugoslovanski deklaraciji.

Vzemimo za primer prvi člen osnutka, ki pravi: »Vsaka država ima pravico do ustanovitve lastne suverene narodne države. Vsaka država ima pravico do priznanja svojega obstanka...« Če pomislimo na razmere v Sovjetski zvezi in na odnos moskovskih voditeljev do »neruskih« narodov, nam postane takoj razumljivo, zakaj se v Kremli tako upirajo deklaraciji o pravicah in dolžnostih držav. Pustimo krimske Tatare, ki so jih kot mnoge druge strnjeno naseljene narodne manjšine »za kazensko kratkoročno« prenesli v neznanost na Sibirijo. Vzemimo le Litovce, Estonce in Letonce in njihovo današnje stanje, ki je nastalo po znani »kupčiji« med Hitlerjem in Stalinom v začetku druge svetovne vojne, pa brez tega lahko primerjamo, kako se njihov položaj strinja z načelom: »Vsaka država ima pravico do priznanja svojega obstanka.«

Ali pa: »Vsaka država je dolžna priznati in spoštovati pravice narodov vsake druge države, da sam določa obliko svoje države in družbene ureditve, da izvaja svojo suvereno oblast brez vsakega gospodarskega, političnega in vojaškega pritiska ali vmešavanja drugih držav ali mednarodnih organizacij.« Iz sadu (Nadaljevanje na 2. strani)

Velika tovarniška dvorana, ki so jo na Jesenicah postavili »Gradiševci«. V dvorani, ki zavzema nad 22.000 kv. metrov površine, bo jeseniška železarna namestila svoje predelovalne obrate. Dvorana je zidana v lahkem montažnem stilu, prostorno in svetlo, tako da bodo imeli v njej železarji prijetne in udobne delovne pogoje.

DELO ODBOROV GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Razprava o razorožitvenem
načrtu zelo počasi napreduje

Pariz, 21. nov. (Tanjug). Politični odbor je nadaljeval danes razpravo o prvi točki svojega dnevnega reda — razorožitvenem načrtu treh zahodnih velesil. Po dvodnevem molku je dovoila delegacija Sovjetske zveze v oči vidnem prizadevanju, da bi pridobila na času in formulirala svoje stališče, češkoslovaški delegaciji, da je prva razložila stališče vlad pod sovjetskim nadzorom do predloga zahodnih velesil. Češkoslovaška delegatka dr. Gertruda Sekaninova je v daljšem govoru obtožila zahodne velesile, da so »neiskrene«, pri čemer je zahtevala, naj se sprejme predlog Sovjetske zveze. Zlasti je prigovarjala zahodnim velesilam, naj se ne lotevajo neposredno vprašanja atomskega orožja, temveč se ukvarjajo predvsem s klasičnim orožjem.

Češkoslovaški delegatki je odgovoril kanadski delegat Pearson, ki je poudaril »hinavščino tistih, ki obtožujejo zahodne velesile, da so dvoilčne, na drugi strani pa zahtevajo, naj se verjame njihovim predlogom, ki slone le na praznih besedah. Pearson je dodal, da ni mogoča dejanska razorožitev brez ureditve političnih vprašanj in brez medsebojnega zaupanja. Zato je prav glavno vprašanje pri tej stvari postopno razorožitev, s čimer bi dobili čas za vzpostavitev potrebnega zaupanja, če bi se prvi ukrepi izkazali za učinkovite. K temu vzpostavljanju zaupanja bi zlasti pripomoglo izvajanje strogega nadzorstva o izpolnjevanju obveznosti, ki bi jih države prevzele, brez česar sploh ni mogoče govoriti o razorožitvi.

Današnji razpravo je končal indonezijski delegat Palar, ki je rekel, da sedanje razpoloženje kljub vsemu daje več optimizma kot pa ga je dajalo še pred kratkim. Poudaril je, da obstoji sedaj sporazum glede treh vprašanj: na prvem mestu je splošno soglasje, da mora Varnostni svet imeti odločilno vlogo pri razorožitvenju; prav tako obstoji sporazum o potrebi, da se skliče splošna razorožitvena konferenca, na kateri bi sodelovali vsi predstavniki sveta; končno danes vsi soglašajo, da je treba popolnoma prepovedati uporabo atomskega orožja.

Ko je bilo izčrpano število govornikov na današnjem razpravi, je predsednik določil prihodnji sestanek za jutri dopoldne. Opozoril je delegate, da je treba pospešiti razpravo, ker sicer prvi odbor ne bo pravočasno končal svojega dela.

V krogih ZN v Parizu živahno komentirajo današnji nastop češkoslovaške delegata. Splošno prevladuje prepričanje, da je Višinski ukazal češkoslovaškemu predstavniku, naj ima tak govor, v katerem se pravzaprav ni dotaknil bistva vprašanja, ki ga obravnava prvi odbor, temveč je na-

Naša strojna in
elektroindustrija bo izdelala
za 6 milijard dinarjev
opreme za naše kmetijske
objekte

Te dni je bilo v Opatiji zaključeno sklepanje pogodb med predstavniki strojne in elektroindustrije na eni strani ter investitorji ključnih objektov na drugi strani zaradi dobave strojne opreme v vrednosti nad 6 milijard dinarjev, računano po starih cenah. Sklepanja pogodb se je udeležilo 64 podjetij strojne in elektroindustrije ter 140 podjetij investitorjev.

Med opremo, ki jo bo prihodnje leto izdelala naša domača industrija, so tudi številni novi proizvodi, ki smo jih doslej uvažali iz tujine. Med drugim so bile sklenjene pogodbe o izdelavi dela opreme za tovarno ognjevarnega materiala, za nove tovarne, ki predelujejo azbest, za naše železarne ter za hidroelektrarne in termoelektrarne. Novih cen za strojno opremo ob sklepanju pogodb niso mogli določiti, ker se bo ta cena formirala šele po uveljavljenju bodočega sistema plač. To je bilo poslednje skupno sklepanje pogodb, ki je bilo še potrebno, da si investitorji zagotovijo pravočasno izdelavo opreme za ključne objekte. Ko bo uveljavljen nov planski in finančni sistem, bodo podjetja prešla k posameznemu sklepanju pogodb od primera do primera tudi med letom.

VALJARNE IN PREDELOVALNI OBRATI
JESENIŠKE ŽELEZARNE SO IZPOLNILI
PETLETNI PLAN

Po podatkih operativnega oddelka jeseniške železarne so v torek izpolnile svoje obveznosti po petletnem planu vse tri valjarne, hkrati s predelovalnimi obrati. Kolektivni valjarni in predelovalni obrati so naglo sledili playbarjem, ki so že deset dni prej izpolnili svojo petletno proizvodno nalogo. Za doseženo zmago imajo za sluge vsi kolektivni jeseniški valjarni, težke in lahke proge, žične valjarne in nova valjarna na Javorniku ter kolektivni pločevinskih valjarn, čevarne, žičarne in žebjarne. Izpolnitev petletne proizvodne naloge je tem pomembnejša, ker je v zadnjih petih letih odpadel največji del celotne proizvodnje na jeseniško železarno, ki je dela v teh letih tudi 52 % vse domače proizvodnje surovega železa. Kako je potekalo izpolnjevanje petletne proizvodne naloge valjarn in predelovalnih obratov nam kažejo naslednji podatki: ob koncu prvega leta petletke so dosegli

16,9 % petletne planske proizvodnje, konec 1. 1948 že 36,8 %, 1. 1949 so se povzpeli na 57,5 %, konec lanskega leta pa na 79 %. Izpolnjevanje petletne planske naloge se je vsako leto hitreje dvigalo, ker je kolektivno uspešno odstranilo ozka grla v obratovanju in dvignilo proizvodnost. Posebno letos so delavci, udarniki in novatorji teh obratov napeli vse sile, da nadomestijo zaostanke iz prejšnjih let. Zato danes lahko z zadoščenjem gledajo na veliko izvršeno delo.

Mariborski „KONSTRUKTOR“
izpolnil letošnje gradbene naloge

V ponedeljek, 19. t. m. je republiko gradbeno podjetje »Konstruktor« v Mariboru izpolnilo svoj letni plan po vrednosti. Podjetje je delalo letos na 38 večjih gradbiščih na področju bivše mariborske oblasti. V železarni Gustanov 240 % izpolnil plan gradnje. Zgradili so novo upravno poslopje, skladišče ter delno objekte protiletalske zaščite. Pri »Nafta« v Lendavi so dogradili 4 stanovanjske bloke z nad 100 družinskimi stanovanji, večjo transformatorsko postajo in kompresorsko postajo za izkoriščanje zemeljskega plina, ki bo ena največjih v Srednji Evropi. Poslopje je pod streho. Medtem ko »Konstruktor« nadaljuje gradnjo monterij že postavljajo najmodernejše stroje, ki smo jih uvozili. Sredi prihodnjega leta bo kompresorska postaja za polnjenje jeklenk z zemeljskim plinom začela obratovati. Pri Tovarni metalnih izdelkov »Franc Leskošek« v Mariboru je »Konstruktor« letos predal v uporabo 6 družinskih hiš in 3 stanovanjske bloke, s čimer so delavci in nameščenci pridobili 130 stanovanj. Letos je podjetje zgradilo v tej tovar-

ni otroški vrtec in dokončalo gradnjo velike montažne dvorane. Preložili so glavni vhod v tovarno in opravili večja dela na cestah ter kanalizaciji. Zdej gradijo novo skladišče in od tezenske postaje v tovarniške objekte nov železniški tir. Do 1. decembra bo tir zgrajen, do konca leta pa bo železnica položila tudi tračnice. V »Impolux« v Slovenski Bistrici so zgradili 8 družinskih stanovanj, poslopje za laboratorije, upravo in sanitarne potrebe. V načrtu za letos je bila dozidava do strehe, zgradili pa so že več. Tovarna kovnega orodja v Zrečah bo prihodnje leto začela obratovati v novem, sodobnem poslopju, ki ga je zgradil »Konstruktor«. Tu so zgradili tudi 17 m visok objekt za plinski generator in vodni bazen. Za hidromontažo je zgradil »Konstruktor« centralne delavnice s skladiščem, upravnim poslopjem in garažami ter 4 stanovanjske hiše. Zdej so sredi pripravljalnih del za gradnjo novega kolodvora v Mariboru, ki ga bodo začeli graditi prihodnje leto.

Poplave v Italiji spremljajo
še zemeljski plazovi

Rim, 21. nov. (Tanjug) Ker so se v zadnjih 48 urah na več mestih utrgali oblaki in ker je tudi neprestano močno deževalo, so se poplave v Padski dolžini razširile, utrgali pa so se tudi zemeljski plazovi. Na to že poplavljen območje se zlivajo zdaj nove poplave. Za sedaj se ne kaže, da bi bil kmalu konec deževja, neviht in poplav na tem območju. Gmotno škodo cenijo na več sto milijonov dolarjev. Nadaljuje se evakuacija prebivalstva iz mest Rovigo, Adria in Cavarzere, ki so središča poplavljenega območja, obenem pa že prihajajo poročila, da grozijo poplave tudi okolici Turina, ki leži na drugem koncu Padske nižine.

Lago Maggiore se je znova razlilo, v Turinu pa je v zadnjih dneh tudi gladina reke narasla za 2 m. Zaradi po-

plave so bile na več krajih pretrgane cestne zveze med Turinom in Astijem. Večji del aleksandrijskega območja v Piemontu je znova poplavljen. Nadalje neurje ob gornjem toku reke Pada bi lahko še poslabšalo stanje na poplavljenih območjih spodnjega toka te reke.

Ker se je zgodilo, da so ropali zapuščene hiše, so danes območje spodnjega toka reke Pada razglasili za avojsko cono.

AFP poroča, da so se tudi v Franciji začele poplave, ki za sedaj še ne pomenijo takšne katastrofe kot v Italiji; vendar pa stejejo položaj v dolini reke Rodana za kritičen, ker gladina reke stalno narašča zaradi neprestanega deževja. Reka Rodan in njeni pritoki so za ne številnih mestih razlili. Večji del pokrajine Vauluse je od davi pod vodo. Reke Rodan. Ouveze in Ceze so se zile na ravnini pri Avignonu v eno samo veliko jezero. Rodan je preplaval mesto Bollene.

(Večerajšnja vest o prispevku naše delegacije v Trstu za poplavljenec poplavljenosti v toliko, da gre za 50.000 in ne za 500.000 lir. Op. ur.)

Šahovsko prvenstvo
Jugoslavije

V četrtem kolu turnirja za državno prvenstvo so se partije končale z naslednjimi izidi:

Matanović : Germek	remi
Rabar : Janošević	remi
Andrić : Ivkov	0:1
Karaklačić : Bertok	prek.
Milić : Udovčić	prek.
Puc : Kindij	1:0
Longor : Trifunović	odloč.
Gligorić : Bajec	prek.
Nedeljković : Tot	1:0
Nikolac : Fuderer	0:1

Male države za razpravo o pravi-
cah in dolžnostih držav

Na seji pravnega odbora je med razpravo o pravicah in dolžnostih držav govoril tudi jugoslovanski delegat dr. Milan Bartoš, ki je zavrnil ugovore nekaterih delegacij proti bistvenemu proučevanju deklaracije. Dokazoval je neutemeljenost dozdneve teze o prenapetosti razpravi in neutemeljenosti drugih formalnih ugovorov. Jugoslovanska delegacija je zahtevala, naj bi se nemudoma začela razprava. Njen predlog so podprli delegati mnogih majhnih in srednjih držav. Čilski delegat je poudaril, da ni nikakršnega razloga, da bi se izognili razpravi. Po njem jasno našim narodom — je vzklilni čilski delegat, ali hočemo deklaracijo ali ne, ali obojamo vojno in nasilje v mednarodnih odnosih, ali smo za enakopravnost med državami. Če tega nečemo, pa spregovorimo odkrito.

V tem smislu so govorili tudi delegati Etiopije, Mehike, Argentine, Iraka,

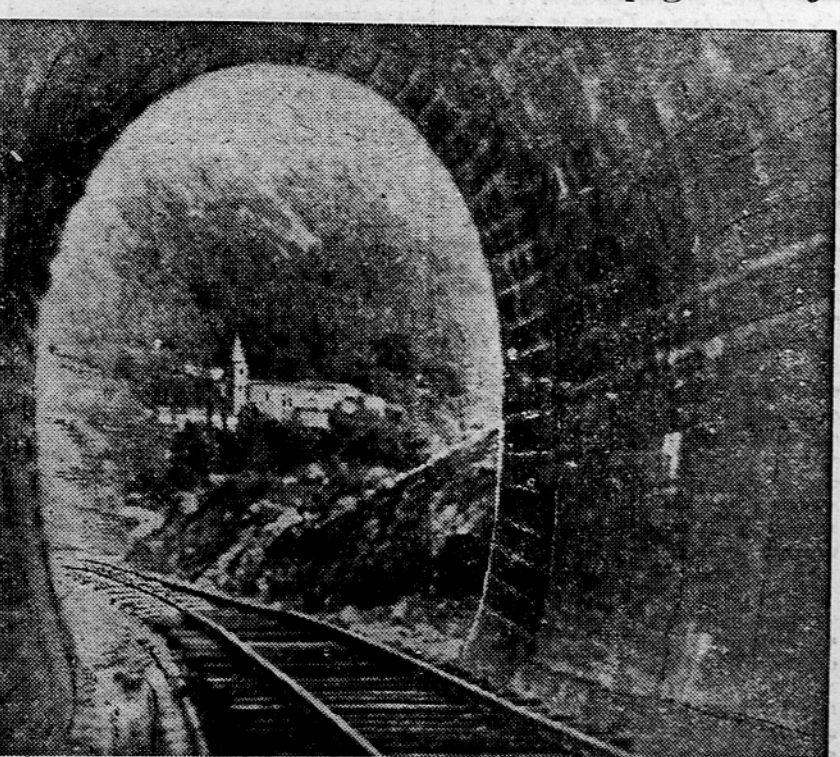
Salvadorja, Egipta in drugi. Egiptovski delegat je poudaril, da je Generalna skupščina že lani rešila vprašanje, ali je razprava potrebna ali ne, Salvador-ski delegat je ostro napadel nasprotne deklaracije in njihov poskus, da bi preložili razpravo.

Nasprotniki deklaracije niso v svojih izjavah niti poskušali, da bi odgovorili na podobno kritiko majhnih in srednjih držav, ki si prizadevajo, da bi se brez odlašanja začela razprava o deklaraciji. Poudarili so, da je resolucija »zelo simpatična, vendar pa jo je treba odložiti. Med delegati držav sovjetskega bloka je spregovoril večeraj samo češkoslovaški delegat. Tudi njemu je deklaracija »zelo simpatična, vendar ga pa to ni motilo, da ne bi izjavil, da bo glasoval za ukrajinsko resolucijo, se pravi za odložitev razprave za nedoločen čas.

GLAVNI ŽELEZNIŠKI VOZEL DOGRAJEN na novi progi
Lupoglav-Stalje

Sekcija za gradnjo proge Lupoglav — Stalje je dogradila tudi 1200 m dolg nasip s tirom, ki bo vezal separacijo in flotacijo »Rakega« premostovnika z istrsko progo pri budoči železniški postaji Raša. Poleg tega bodo na prostoru okoli separacije postavili še razporedni tir, ki bo omogočal hitrejši dovoz premoga do tovarnih vagonov. Ta razporedni tir bo dolg okoli 3 km.

Delovno silo, precejšen del materialnih sredstev za dograditev proge in manjše mostove je prispevala uprava istrskih premostovnikov v Raši. Zgraditev tega dela proge je izredno važna za ves premostovni bazen. Odvoz premoga s separacije bo sedaj hitrejši, ker ne bo več odvisen od razpoložljive ladijskega prostora. Železniški transport bo na ta način sprostil letno ladijski prostor najmanj za 400.000 ton. Poleg tega pa se bodo znatno zmanjšali tudi izdatki za razkladanje in nakladanje premoga v pristanišču Bršica, prihranjena bo dalja precejšnja vsota pristaniških prisojbin, tako da bo letno skupno prihranjen najmanj 100 milijonov din. Z železniškim transportom bo tudi

Predor T1 na 2. kilometru proge Lupoglav — Stalje. — V ozadju istrska vas Sv. Donat.

ohranjena boljša kakovost premoga. Pri večkratnem nakladanju in razkladanju na ladje in železniške vagonne na Reki se je premoag precej drobil in izgubljal svojo prvotno kakovostno vrednost. Poslej tega ne bo več. In sicer, z zgraditvijo tega dela proge bo sproščen pretečni del pristaniške obale na Reki, ki je bil doslej določen za potrebe reškega premoga.

VREME

VREMENSKE POROČILO
HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje dne 21. novembra ob 7: Globoko srednje nizkega zraka, pritiska nad severozahodno Anglijo se naglo pomika proti severovzhodu. Njene frontalne motnje danes prečkajo osrednjo Francijo in bodo že jutri vplivale na vreme pri nas. Danes je v Sloveniji pretežno oblačno vreme s krajevnimi padavinami. Najnižja temperatura je bila 5°C v Celju. V Ljubljani je danes znašal zračni pritisk 751,8 mm, pritisk pada, temperatura zraka 7,6°C, najnižja temperatura zraka 5,9°C, relativna vlažnost 95%, nebo oblačno pet osmin, vidljivost 4 km. Pretežno oblačno vreme s padavinami. V višinah nad 1500 metrov sneg. Nekoliko hladneje. Temperatura ponoči med 3 in 5°C. Najvišja dnevna temperatura 10°C. Prevladovali bodo jugozahodni vetrovi.

Ustanovitev Društva
muslimanske duhovščine
Črne gore

V Titogradu je ustanovljeno Društvo muslimanske duhovščine Črne gore. Ustanovne skupščine so se udeležili zastopniki vlade LR Črne gore in Društva pravoslavni duhovnikov Črne gore. V resoluciji, ki je bila soglasno sprejeta, je bilo naglašeno, da bo nova organizacija podpirala ljudsko oblast in da bodo muslimanski verski nameščenci kakor doslej delali v organizacijah Ljuške fronte.

Prva res iskrena in demokratična konferenca

Komentarji inozemskega tiska o zagrebškem kongresu za mir in mednarodno sodelovanje

»Nacionalni komitej Jugoslavije za obrambo miru, ki je sprejel resolucijo o načelih boja za mir in druge sklepe za obsežna zborovanja za mir in mednarodno sodelovanje, je pripravljen s vsemi sredstvi, ki so mu na razpolago pomagati pri delu začasnega mednarodnega komiteja za iniciativno in zvezo, ki je bil ustanovljen ob zaključku zborovanja.« To je sklep nacionalnega komiteja Jugoslavije za obrambo miru, ki ga je sprejel na seji pred tednom dni v Beogradu. Se sedaj, ko je zasedanje Generalne skupščine Organizacije združenih narodov zasenčilo zagrebški kongres za mir, krožijo v svetu komentarji o važnosti zagrebškega zborovanja. Tako je pred dnevi gospa Eleanor Roosevelt, vdova pokojnega ameriškega predsednika, v listu »Chicago Sun« objavila daljši članek o zagrebškem zborovanju. Zlasti je gospa Rooseveltova poudarila, da so širni svet glasovi, ki zahtevajo mir, vedno močnejši in da je bilo tudi zagrebško zborovanje močna pobuda v tej smeri. Najbolj pa so seveda komentirali zagrebški kongres v sosednjih deželah. O tem, kako so komentirali kongres v deželah Informbiroja, ne bi pisali, ker se komentarji ne razlikovali od njihovih običajnih novic in komentarjev o naši deželi — ne glede na to, da je bilo komentarjev o kongresu miru v Zagrebu čuda malo.

Tako je radio Sofija govoril o kongresu v Zagrebu kot o polizkusu, da bi razbili nenotno fronto zaščitnikov miru in njeno delo; da je bil njegov glavni namen obrekovanje »pravoborcev za mir in demokracijo« — Sovjetske zveze; četudi je resnica, da so nekateri delegati iskreno izrazili obžalovanje, da niso prisotni predstavniki Vzhodne Evrope, da bi se na kraju samem prepirali o namenu kongresa.

Tem bolj živahno je bilo komentiranje na Zahodu. V francoskem listu »Franc Tireurs« je George Altman napisal, da so delegati na kongresu prvič prisostvovali res iskreni in demokratični konferenci. List »Wiener Kurier« pravi: »Najbolj značilna stvar na kongresu je bila popolna svoboda diskusije. Ta zbor za mir je pokazal smer, v kateri je treba iskati garancije za trajen mir v svetu. Essenski list »Neue Ruhr Zeitung« pa je napisal: »Zagrebški zbor je započel akcijo načelne oblike za doseg miru.« V grškem listu »Proedertiki« alagije je napisal grški delegat Someritis članek, v katerem je poudarjal, daljnosežno vlogo kongresa in na drobno poročal o njegovem razvoju. »Neue Wiener Tagesschau« je objavila daljši članek, v katerem pravi med drugim tudi tole: »Kongres je bil v znamenju odločne in svobodne izmenjave mnenj. Okoli 60

Pogrešano ameriško transportno letalo

Wiesbaden, 21. nov. (Reuter). Glavni štab ameriškega letalstva v Zahodni Nemčiji je sporočil, da pogrešajo ameriško transportno letalo, ki je bilo na poti iz Münchna v Beograd. Pred prekinitvijo zveze z letalom je pilot javil, da mu je zmanjkalo bencina in da so začeli nanj streljati s protiletalskimi topovi. Poročila tujih agencij zatrjujejo, da je letalo pomotoma preletelo madžarsko ali romunsko ozemlje. V letalu so bili mirje člani posadke in je prenašalo uradno gradivo za ameriška predstavništva v Beogradu.

FLRJ proti ukrepom, ki bi ovirali zvišanje proizvodnje živil

Rim, 21. nov. (AFP). Konferenca organizacije OZN za kmetijstvo in prehrano, ki zaseda v Rimu, nadaljuje splošno razpravo. Zastopniki Kanade, Indije, Zahodne Nemčije, Izraela, Egipta in Filipinov so opisali položaj kmetijstva in prehrane v svojih državah ter stališče svojih vlad glede na obsežne pogoje za prehrano in kmetijstvo na svetu ter dejavnost FAO. Indijski delegat Munshi je opozoril, da je treba pomagati revnim in prenaseljenim državam, kot je Indija, sicer bodo take države, če bi propadle, pogotjele za seboj ostali svet.

Jugoslovanski zastopnik Stane Krašovec, predsednik nacionalnega komiteja Jugoslavije za FAO, je izjavil, da mora biti zvišanje proizvodnje živil na prvem mestu v programu organizacije FAO. Jugoslavija bo nasprotovala kakršnim koli ukrepom, ki bi utegnili ovirati to zvišanje. Jugoslovanski zastopnik je povabil države udeleženke, naj bi proučile izkušnje, ki si jih je Jugoslavija pridobila, posebno glede kmetijskega združništva.

Delegat Zahodne Nemčije je poudaril, da je njegova država to pot prvič udeležena na konferenci FAO, ter izjavil, da je Zahodna Nemčija pripravljena dati tej organizaciji na razpolago svoje moči. Obžaloval je, da ne zasto, pa celotne Nemčije in da je bila Nemčiji vsiljena usodna delitev na dva dela.

Vietnamski zastopnik je izjavil, da njegova vlada ne bi mogla pokriti resnega primanjkljaja v kmetijstvu in prehrani brez gospodarske pomoči Amerike in nesebične pomoči, ki jo je dala Vietnamu Francija. Zastopnik Egipta je omenil uspehe, ki jih je dosegel Egipt na področju kmetijstva.

Konferenca je danes razpravljala o prošnjah, ki so jih vložile Argentina, Japonska, Nepal in Laos.

Atene, 21. nov. (Tanjug). Grška vojaška oblast so uvedla prelasko zaradi tihotapljenja orožja v Egipt. »Elefteria« je poročala, da grški veleindustrija kupujejo raznovrstno orožje in ga pošiljajo na Kreta, od tam pa v Egipt.

Zasedanje vojaškega odbora držav Atlantskega pakta

Rim, 21. nov. (Ass. Pr.) Vojaški odbor Atlantskega pakta je danes sklenil, da bo od vlad držav članic zahteval, naj določijo obseg in obliko posebej za Sredozemlje. Atlantik in Srednji vzhod. Vojaški odbor je razpravljati tudi o vplivu oborožitvenega programa na Francijo, o poenotenju oborožitve in opreme ter o položaju Grčije in Turčije v Atlantskem paktu. Glede reševanja starega britanskega ameriškega spora o razvrstitvi poveljstev za Sredozemlje, Atlantik in Srednji vzhod, vojaški odbor ni dosti napredoval. Kar zadeva položaj Grčije

in Turčije so se sporazumeli, naj bi grško ozemlje in njegovi viri prišli pod poveljstvo generala Eisenhowera. Kar zadeva Turčijo, žele nekatere države z Veliko Britanijo vred, naj bi bila Turčija stebere obrambe Srednjega vzhoda. ZDA pa zahtevajo, naj bi prišla deloma pod poveljstvo generala Eisenhowera, deloma pa pod poveljstvo za Srednji vzhod.

Skupina članov kongresa se je sešla s predstavniki 11 zahodnoevropskih držav, članic Evropskega sveta. Predstavniki Velike Britanije in skandinavskih držav so izjavili, da se ne morejo pridružiti evropski federaciji in sicer zaradi vprašanj o obrambi, odnosov z Britansko skupnostjo in ekonomskega položaja v štirinajstih državah. Pač pa bo konservativna vlada nudila večjo podporo Evropskemu svetu kot prejšnja laburistična vlada. Lord Laton je izjavil, da bo Anglija pristopila k Schumanovemu načrtu in predlagani evropski armadi, da bi podprla razvoj evropske enotnosti.

Paul Reynaud, nekdanji predsednik francoske vlade, je izrazil obžalovanje sprito izjav zahodnoevropskih socialistov in demokratov in Belgijcev, da se ne strinjajo z združitvijo Evrope brez Velike Britanije.

Član ameriškega kongresa Walter Jewed je izjavil, da morajo ostale evropske države pristopiti k evropski federaciji ne glede na to, ali bodo to storile Velika Britanija in skandinavske države. Po njegovem mnenju morajo ZDA zavzeti vse svoj vpliv, da bi preprečile evropske države, da je najna združitev Evrope.

Ozopovski poveljniki so se sestajali s člani nemške varnostne službe

Rim, 21. novembra. Na procesu v Luccu so končno prišli na vrsto tudi priče obrambe, ki so spravile iz ravnotežja predstavnike pravice. Javni tožilec je skušal ovreči verodostojnost izpovedi obrambnih prič in predložil dokumente, ki preveč jasno govorijo o resnični vlogi garibaldincev in ozopovcev v času boja proti nacifizmu. Tožilec in obramboci so po izpovedi zadnjih prič morali zamenjati vloge, če bi sodošle resnično hotelo kaznovati prave krivce in ne bi bil proces le navadna komedija z določenimi politični cilji.

Inž. Martignoli, ki je bil član vojaškega vodstva treh Benicij v okviru CLN (odborna narodne osvoboditve) je izpovedal, da so italijanske stranke, združene v CLN, jasno uvideli in priporočale sodelovanje italijanskih partizanskih formacij z jugoslovanskimi, ki so že pred koncem 1943. leta predstavljale pravo vojaško armado. Dejal je tudi, da so prve težave v vodstvu CLN nastale ravno zaradi nerazumljivega ravnanja skupine ozopovcev, ki se niso hoteli podrediti nalogu CLN glede sodelovanja v slobodnih italijanskih partizanskih in njihovih skupnih bojih proti nacifizmu.

Inž. Martignoli je povedal, da je bil med predstavniki slovenskega in italijanskega osvobodilnega gibanja sklenjen sporazum, da morajo italijanske in slovenske partizanske enote, če se nahajajo na istem ozemlju, v primeru napada na sovražnika, upoštevati navodila, sprejeta na skupnem sestanku slovenskih in italijanskih poveljnikov. CLN je tudi priporočal, naj se na jezikovno mešanem ozemlju ustanovijo mešani italijansko-slovenski narodnoosvobodilni odbori.

Inž. Martignoli je izjavil, da je poveljstvo korpusa protovojakov za svobodo za tri Benicije odobrilo prehod divizije Garibaldi-Natione pod operativno vodstvo narodno-osvobodilne vojske Jugoslavije.

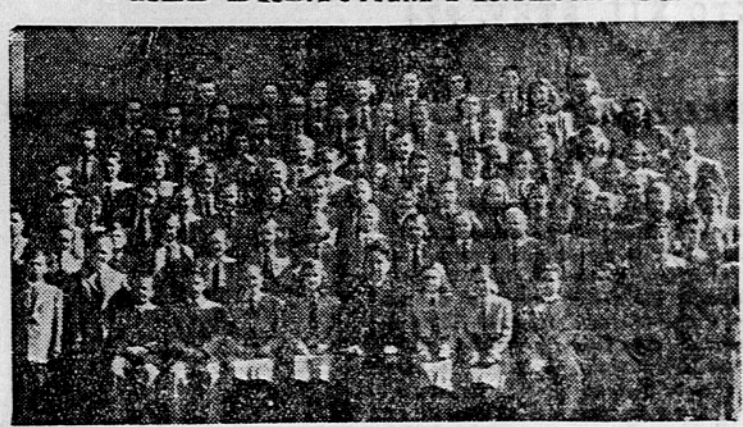
Izpovedi inž. Martignolija je izpovedal dr. Del Bianco, ki je bil zastopnik akcijske stranke v CLN.

Tudi nadaljnje priče so podkrepile izpovedi obeh funkcionarjev CLN. Vincenzo Marini je izjavil, da so si garibaldinci vedno želeli sodelovanja z ozopovci in da so šestkrat v tem smislu posredovali pri ozopovskih poveljnikih Ozopovski poveljstvo pa je sodelovanje stalno odklanjalo, ker je imelo garibaldince za svoje glavne sovražnike. Neki ozopovec, katerega so garibaldinci zaradi vohunjenja v prid fašistov obsodili na smrt, je pred smrtjo izjavil, da kažen doleti vedno le podrejene, medtem ko poveljniki lahko nemoteno počenajo, kar se jim zljubi. Dejal je, da se ozopovski poveljniki zelo pogosto shajajo s člani SD (nemške varnostne službe) v Vidmu. Navedel je tudi točno kraj sestankov.

Priča Angelo Mirola je sodišču predložil pismo bivšega ozopovca Marinija, iz katerega je razvidno, da je Marini aprila 1944. predlagal SS-ovski komandni v Spiliberghu sestavo posebne formacije nemških in italijanskih SS oddekov, ki naj bi pobijali Slovence in garibaldince.

„Slovenska mladina poje“

NOVINARSKI KONCERT PRED DRŽAVNIM PRAZNIKOM

Mladinski pevski zbor Slovenske filharmonije, ki ga vodi dirigent Avgust Suligoj, bo pel na Novinarskem koncertu

Novinarsko društvo Slovenije bo v torek, 27. novembra, priredilo novinarski koncert v veliki unijski dvorani v Ljubljani. Za letošnjo prireditev v proslavitev Državnega praznika so slovenski novinarji povabili k sodelovanju mladinski pevski zbor Slovenske filharmonije, ki bo priredil celovečerni koncert pod naslovom »Slovenska mladina poje«. — Mladinski zbori imajo pri nas že lepo tradicijo. Za neposrednega prednika današnjega mladinskega zbora Slovenske filharmonije imamo lahko nekdanj po vsej državi znameniti zbor »Trboveljskih slavkov«. Avgust Suligoj, ki jih je nekdanj vodil, je tudi dirigent sedanega mladinskega zbora Slovenske filharmonije. Poleg tega bodo na koncertu peli še mnogi zbori ljubljanskih gimnazij. Kot solisti bosta nastopili pevki Režika Koritnikova in Pepca Tomšič. Vidregar. Jeva ter pianist Marjan Lipovšek. — Vstopnice za ta veliki in zanimivi koncert bo prodajala knjigarna muzikalij na Kongresnem trgu.

Propaganda - odgovor na obtožbo uboja

Sovjetski predstavnik Višinski za trjuje v Parizu, da so jugoslovanske obtožbe nizmisljene in neresne, češkoslovaško veleposlanstvo pa je te dni na popolnoma jasno obtožbo uboja odgovorilo z dolgovaznim propagandističnim spsom.

V primeru Višinskega gre za brezpravnost in zatiranje naših narodnih manjšin v državah sovjetskega bloka. Za trpljenje in umiranje tisocev naših rojakov in prijateljev v taboriščih Romunije, Madžarske, Bolgarije in Albanije, za zahrbtno ubijanje naših granicarjev na štirih mejah, za pošiljanje vohunov in teroristov v našo državo itd., v primeru češkoslovaškega veleposlanstva pa samo za enega samega človeka, za jugoslovanskega državljana Franja Babića.

Tega priletnega moža, ki je že nad 20 let mirno in skromno živel med Čehi in Slovaki, so letos 24. junija zaprli v Bratislavi, po treh dneh pa ga je njegova žena našla v mrtvašnici. S krvojo prepojena srca in ran na glavi so bile dokaz, da je bil Babić v zaporu ubit, kakor sta bila že prej ubita naša državljana Dimitrijevič in Pleše. Zni so zabičali, da ne sme go-

Truman o temeljih znanje politike ZDA

Washington, 21. nov. (Un. Pr.). Predsednik ZDA Truman je imel govor, posvečen predsedniškim volitvam, ki bodo leta 1952. Ob tej priložnosti je razložil temeljna načela ameriške znanje politike, ki zajemajo borbo za mir, uprta napadalnost, kjer koli bi se pojavila in krepitev mednarodnega sodelovanja po OZN, ki je omejen politiko republikanske stranke, je Truman dejal, da je izolacionistična politika te stranke leta 1920 škodovala ZDA in da bi bila takšna politika v sedanjih mednarodnih odnosih katastrofa ne le za Ameriko, marveč tudi za ves svet.

Govoril o moževi smrti, govorila pa je, ko se ji je konec avgusta posrečilo priti v Zagreb. Govoril je tudi brat ubiega, Nikola Babić, ki se je po srečnem naključju vrnil v staro domovino, ko so ga dolgo nečloveško mučili v raznih češkoslovaških ječah. V smrtni nevarnosti je bil celo takrat, ko so ga z nekimi drugimi jugoslovanskimi jetniki pripeljal na mejo. Ukazali so jim »Tečite na levo!«, a ker so izpuščeni jetniki dobro vedeli, da je na levi strani Madžarska in da jih hočejo pogubiti pred puške kakšne madžarske zasede, so se o pravem času krenili na desno ter srečno prispeli na avstrijsko stran. Nikola Babić je tudi pripovedoval, kaj so hoteli od njega, ko so ga mučili v ječah. Predvsem so ga vpraševali, ali ima kake zveze z našimi državnimi predstavniki, če hodi na kake sestanke, kaj se na sestankih govori in zakaj se ni postal češkoslovaški državljani. V neki ječi so ga hoteli prisiliti, da bi podpisal prošnjo za češkoslovaško državljanstvo, v drugi ječi pa so mu dali v podpis »stokholmski mirovni povelje«. Ker ni podpisal ne enega ne drugega, so se muke nadaljevale in mož, ki je bil nekdanj zdrav in krepak, je zdaj strit in izcrpan za vse življenje.

Kakor znano, je naše zunanje ministrstvo pri češkem veleposlanstvu že 6. septembra protestiralo zaradi uboja Franja Babića v Bratislavskem policijskem zaporu. Na ta protest je češkoslovaško veleposlanstvo odgovorilo šele 14. novembra z navadnim propagandističnim spsom. Češkoslovaško veleposlanstvo je zavrnilo našo noto, češ da je »navadna provokacija« in vdel kampanje, ki hoče oslabil tabor miru. V svojem spisu so češkoslovaški diplomati tudi kritizirali način dostave naše note; o tem so se na široko razpisali, ni pa v njihovem odgovoru niti besede o Babiću, o človeku, ki je bil ubit in zaradi katerega je bila takoj po razmisnitvi zločina vlozena naša nota. Babića ni več zanj se češkoslovaška vlada ne zanima in zato ni v spisu češkoslovaškega veleposlanstva niti besede o tem človeku ter o zločinu in zločinčih, ki so mu vzeli življenje.

Uboj nesrečnega Babića je dejanje zločinske politike, ki je v vseh deželah sovjetskega bloka zanetila in uveljavila brezmejno sovraštvo do Jugoslavije in njenih narodov ter pripeljala tako daleč, da niso več varni življenja naši ljudje, ki nečelo postati izdajalci svoje domovine. Čeprav gre v primeru češkoslovaškega odgovora na obtožbo uboja samo za enega samega človeka, je vendar tudi ta odgovor prav tako kakor vse izjave sovjetskih predstavnikov v Parizu dokaz in izraz visoke sole laži, hinavščine in cinizma.

Komisija za pomiritev v Palestini prenehala poslovati

Pariz, 21. nov. (AFP). V komunikaciji, ki je bil objavljen davj, je komisija za pomiritev v Palestini sporočila, da je sklenila prenehati poslovati, ker je ugotovila, da Izrael in arabske države niso pripravljene bistveno spremeniti svojega dosedanjega stališča. Komisija opozarja, da je pozvala arabske države in Izrael letos 14. novembra, naj ji sporočijo svoje predloge, da bi obravnavali arabsko-izraelski spor na pravičen in stvaren način in na podlagi medsebojnega popuščanja, vendar ti njeni napor niso rodili uspeha.

Tretja skupina nemških otrok na poti v domovino

Po obveznostih, ki so jih prevzele vse v Ligi društev Rdečega križa včlanjene organizacije, odposlaja Rdeči križ Jugoslavije že tretjo skupino nemških otrok staršem in sorodnikom. V tej skupini je 208 otrok. V Nemčijo jih odpušuje 200, v Francijo, 2 v Anglijo, 1 pa v Švicco. Komisiji predstavnikov Lige društev Rdečega križa ter nemškega in avstrijskega Rdečega križa bo ta skupina nemških otrok izročena v soboto na Bledu. V komisiji Rdečega križa Jugoslavije sta tudi član izvršilnega odbora Rdečega križa Jugoslavije dr. Neubauer in podpredsednik glavnega odbora Rdečega križa Slovenije Slibar.

POGAJANJA V PAN MUN JONU

Ugodni kitajski komentarji o predlogih Združenega poveljstva

Pan Mun Jon, 21. nov. (AFP). Po prvih poročilih z današnjega sestanka je delegacija Združenega poveljstva zahtevala, naj se odloži sestanek do jutri jutraj, da bi lahko proučila novi predlog kitajsko-severnokorejske delegacije. Novi predlog, ki so ga predlagali severnokorejski delegati, je videti na prvi pogled skoraj enak predlogu Združenega poveljstva od 17. novembra, vendar pa ima po izjavi uradnega predstavnika

delegacije Združenega poveljstva »vidne sledove temeljnih nesoglasij«.

Reuter poroča, da je pekinški radio v svoji današnji oddaji prenašal prve ugodne komentarje o poslednjem predlogu Združenega poveljstva za sklenitev premirja v Koreji. Poudarja, da so za sklenitev premirja v Koreji potrebni še novi napor obeh vojskujocih se strank. Tajništvo Združenih narodov je danes prejelo severnokorejski predlog za vzpostavitev miru na Koreji. Odločitev o objavi besedila bo izdala Generalna skupščina ali Varnostni svet.

Vladna kriza v Franciji preprečena

Narodna skupščina je izrekla zaupnico Plevenovi vladi

Pariz, 21. nov. (Tanjug). Narodna skupščina je s 246 proti 228 glasovom izrazila zaupnico Plevenovemu kabinetu in s tem odpravila vladno krizo. Proti zaupnici so glasovali poslanci komunistične partije, degolistične, nega gibanja in nekateri poslanci kmečke stranke. Poslanec socialistične stranke so se vzdržali glasovanja.

Predsednik vlade Pleven je postavil vprašanje zaupnice v soboto, ko je vladni načrt za zagotovitev prednosti oborožitve zadel na oster odpor v narodni skupščini. Načrt določa tudi zmanjšanje uvoza, racionaliziranje tekočega goriva in morebitno zvišanje davkov.

Na vprašanja seji narodne skupščine je predsednik Pleven opozoril na posledice morebitne vladne krize in spričo tega poudaril, da v tem primeru na rodna skupščina ne bi utegnla pravo.

Spodnji dom je končal razpravo o zunanji politiki

Eden o novem sporazumu med zahodnimi velesilami in Zahodno Nemčijo

London, 21. novembra (Reuter). V spodnjem domu se je končala razprava o zunanji politiki. Pomočnik zunanjega ministra Nutting se je izjavil za takojšnjo pomoč zaostlim državam in pripomnil, da si morajo zaostale države vzajemno pomagati, kolikor je v njihovi moči. Velika Britanija namreč ne

more storiti v tej smeri več kot dovoljujejo njeni viri. Britanska vlada bo proučila šestletni načrt, po katerem naj bi izdali za razvoj Južne in Jugovzhodne Azije 1.868 milijonov funtov šterlingov.

Ko je govoril o problemih Srednjega vzhoda je Nutting izrazil obžalovanje, da je Egipt zavrnil predlog o obrambi Srednjega vzhoda ter je imenoval ta korak za »prenagljen in nepremišljen«.

Predsednik vlade Churchill je izjavil, da ne bo vztrajal na tem, da bi obravnavali obrambne probleme na tajni seji. Na poziv Barbare Castle, naj bi od predsednika ZDA zahtevali zagotovilo, da v Koreji atomskega orožja ne bodo uporabljali brez posvetovanja z Veliko Britanijo, je Winston Churchill odgovoril, da ne bo dal izjave o vprašanju, o katerih bi imel zaupne razgovore s Trumanom.

Razpravo o zunanji politiki je začel zunanj minister Anthony Eden z govorom, v katerem se je dotaknil predvsem nemškega vprašanja. Ko je govoril o novem sporazumu, ki naj bi zamenjal dosednji okupacijski statut, je dejal, da bodo tri zahodne države obdržale zase posebne pravice glede zadrževanja Nemčije, mesta Berlina ter vrstva zasedbenih čet, ne bodo pa se vnesevale v vsakdanje zadeve zahodnonemške vlade. Zahodna Nemčija bo kot vsaka država država Zahodne Evrope nosila breme za skupno obrambo. Volitve po vsej Nemčiji bodo omogočile vsem Nemcem, da se bodo svobodno izjavili. Eden je poudaril željo Velike Britanije, naj bi bilo Zahodni Nemčiji omogočeno, da si ustvari parlamentarno demokracijo in okrepil zaupanje med Francijo in Nemčijo.

Ko je govoril o pogojih za sklenitev premirja v Koreji, je Eden dejal, da mora biti v njih upoštevana neposredna osvoboditev vseh ujetih britanskih vojakov, ki so onkraj razmejitvene črte.

Anglija zahteva od ZDA pomoč za oborožitev

London, 21. nov. (Un. Pr.). Uradni britanski predstavniki so izjavili, da Velika Britanija pričakuje od ZDA novo dolarsko pomoč za oborožitvene potrebe. Čeprav se ni znan znesek, sodijo, da bo znašala pomoč do 300 milijonov dolarjev. Znano je, da Velika Britanija že od začetka tega leta ne dobiva nobene pomoči po Marshallovem načrtu.

CENTRALNA LJUDSKA UNIVERZA

V petek, 23. novembra bo ob 20 predaval v dvorani ekonomske fakultete, Gregorčičeva 27-1 podpredsednik IO MLO tovaris Leopold KRESE

Nekaj vprašanj ob izvajanju ukrepov za stabilizacijo našega gospodarstva

Predavatelj bo v predavanju odgovoril na vsa bistvena vprašanja, katerega so dospela za to predavanje. Po predavanju bo diskusija.

Zakaj tak odpor?

(Nadaljevanje s 1. strani)

meda bistva sedanje sovjetske zunanje politike je razvidno, da se sovjetski voditelji upirajo takim določbam. Kajino pravico pa imajo n. pr. Poljska, Češkoslovaška, Romunija, Bolgarija, Madžarska in druge satelitske države, da same določajo obliko svoje državne in družbene ureditve. Še bolj drastičen pa je ta primer glede na našo državo, kajti tu ne gre samo za gospodarske, politične in vojaške pritisk, ki ga Sovjetska zveza že nekaj let vztrajno izvaja proti Jugoslaviji, temveč gre tudi za gonjo mednarodne organizacije — Kominforma, ki se kljub neuspehom še vedno poskuša vmešavati v naše notranje zadeve.

Šesti člen našega omutka pravi, da je vsaka država dolžna vzdrževati mirljube in prijateljske odnose z drugimi državami in preprečevati vsako delavnost, ki bi bila usmerjena k širjenju mržnje proti drugim narodom in žaljenju njihove časti. Temu se upira sovjetska diplomacija, ker ve, da bi v primeru, če bi bila taka mednarodna deklaracija sprejeta, morala prenehati s širjenjem proti jugoslovanskim narodom, kakor bi morala prenehati z razpisovanjem sovjetistične mržnje n. pr. v Albaniji, Madžarski, Bolgariji in Romuniji proti vsemu, kar je jugoslovansko, in bi seveda morala opustiti tudi nemirljube odnose do naše države, kar je, žal, postalo nekake omoa vie sovjetske zunanje politike in informbirojske propagande.

Sovjetska zveza se seveda tudi upira takim določbam kot n. pr., da vse vsake države dolžna vzdržati izizivanja, organiziranja, spodbujanja ali podpiranja državljanskih vojn, neredov in terorističnih akcij na ozemlju druge države. K temu sploh ni potrebno dati posebne razlage: izizivanja na naših mejah so postala že dneva pojava, sovjetski voditelji so tako v zloglasni informbirojski resoluciji kot v svojih govorih (Molotov, Vorosilov in drugi) že ponovno pozvali »zdrave sile« v Jugoslavijo, naj se uprejo in uržejo zakonito vlado, o državah sovjetskega bloka pa je leta zbiral razne sumljive ljudi, ki jih potem pošiljajo po skrivnih poteh v našo državo, da bi vohunili in počenjali razna diverzantska ter teroristična dejanja.

Navedli bi lahko še več določil iz jugoslovanskega omutka, ki dovolj jasno in prepričljivo dokazujejo, zakaj se Sovjetska zveza tako krčevito otepa deklaracije o dolžnostih in pravicah držav. Toda omutek deklaracije vsebuje tudi določila kot »napadalna vojna je prepo-

Ivo Pirkovič: SREČANJE Z ADAMIČEM

I. nedeljo, 6. marca 1949. me je Louis Adamič obiskal petič, kar je pred poltridmesečnim mesecem prišel zadnjič v svojo staro domovino, da se na svoje oči prepriča, kaj se godi s to čudno deželo, ki dviga po svetu toliko prahu. Prihajal je navadno zgodaj zvečer, zahaljal svoj stol okoli in ostajal do polnoči in čez v pogovorih o znani in neznanji Ameriki, o vtisih in doživetjih v novi Jugoslaviji, o svojih idejah in literarnih načrtih ter z vrsto vedno novih vprašanj, ki so se mu ob najnižjih pogovorih in pismih kar naprej odpirala. Zvečer januarja mi je pisal: »Ko se zopet vidiva. Vas bom prosil za — če le morete — pismeno definicijo svobode in ljudske demokracije, kot se sedaj pojmuje tukaj in se opazita v praksi. In kakšen bo v svoji duši ta novi človek, o katerem se sedaj govori? Kako se bo obnašal, kaj verjel itd.«

Ni bila lahka naloga. Poslal sem mu osemnajst strani pisma »O ljudski demokraciji in novi svobodi človeka pri nas.«

Tisti večer, 6. marca, pa sem mu izročil še daljši odgovor na nov koš vprašanj, ki mi jih je natisel na moje prvo pismo. Adamič je začelal dojemati pojem »ljudske demokracije« in »ljudske oblasti« in jima je takrat iskalo tudi ime v svojem jeziku, kakor mi je sam dejal.

Se ari, ki jih je videl, so zapuščale v njem silen vtis. Bil je na Rogu in na Turjaku, o katerem je mislil napisati poseben roman. Vse se mu je zdelo simbolično, tudi to, da so prodirali partizani v sivi grad starodavnih Auerspergov skozi luknjo, ki so jo izbili s topovi v steni Dalmatinove kapele. Videl je vso isto junaško pot, po kateri so se partizani med starinskim pohištvom in očnelimi podobami davnih plemičev prebijali skozi ogenj in ruševce se zidov iz dvorane v dvorano ter stiskali so v vrzanih do uničenja. Tudi Bog se mu je zdel simbol in »fizična abstrakcija« osvobodilne borbe, kakor je sam dejal dobesedno.

Menil je Adamič, da bi moral vsaj leto dni zbirati gradivo, potem pa leto dni pisati knjigo, o kateri je že takrat, v začetku marca, razmišljal, kje in kako bi jo izdal. Dejal je tudi, da se to mudi, zakaj zahteva da je treba hitro povedati resnico o nas, ker smo v nevarnem križnem ognju z zahoda in z vzhoda, in da se na vseh mejah prečijo sovražniki trditelj, da bi Jugoslavijo razčlenili; na jugu nam je prav tisti čas kominform kanil odtrgati Makedonijo in jo, za kdo ve kakšno nagrado, izročiti Bolgarom, čeprav le-ti ne spoštujejo človečanskih pravic niti svoje makedonske manjšine; na severu pa so domači zavezniški nemškega osvajač v begunstvu fantazirali, kako bi državi ugrabili Slovenijo s Trstom, da bi se,

potočeni na bojišče, vendarle nekako spravili pod streho. Zato si je Louis Adamič že takrat nadel nalogo, našo stvar prikazati v pravi luči amerškemu ljudstvu, ki nam je bilo še sovražno; saj je verjel, da se bo po tem preobratu tudi politika Bele hiše obrnila v naš prid.

Pravi sovražnik nove Jugoslavije, pa je menil Adamič, tiči v Vatikanu in da preti od tam največja nevarnost tudi Ameriki, njej pa še posebej od newyorškega kardinala Spellmana, ki da je najvitejši diplomat vatikanske politike na svetu. »To je bodoči papež«, je vzkliznil Louis, »in tem nazadnjaškim silam se je treba upreti.«

Za konec tedna se je Louis Adamič odpravil v Italijo. Čutil se je odzračnega od sveta in svojega urada v Milfordu, kar je kominformaska Češka začela zadrževati našo pošto. V Florenci da si bo najel stanovanje, kamor bo prihajala zračna pošta, ki mu jo bodo od tam pošiljali v Jugoslavijo, oziroma, da bo sam nihal med Ljubljano in Florencio. Misli je tudi na pot v Pariz, da bi se sestal s prijatelji tamkajšnje izdaje »New York Herald Tribune«. Tam da bo poskusil pojasniti resnico o novi Jugoslaviji in vplivni dnevnik pridobiti, da bo začel pisati o naši stvari.

V Italiji je Adamič videl vso strašno slepoto in varljivost zapadnega tiska o naši domovini, ko je to pisanje primerjal s svežimi vtisi lastnega izkustva. »Prav za današnji čas je zahodni tisk napovedal konec Jugoslavije«, mi je Louis dejal 4. aprila, ko se je vrnil iz Florencie. Rimski in milanski »Daily American« in pariški »New York Herald Tribune« da nista nič boljša. Obema dnevnika mi je pisal, da prihaja iz Jugoslavije, kjer da je na svoje oči videl, da je vse, kar pišejo tam zunaj, neresnica. V Rimu in Parizu so pismi obavljali. Iz Rima so Adamiča celo vabili, naj pride predavati v radio o Jugoslaviji; tega Adamič pa ni hotel. Saj bi v desetih minutah ne mogel povedati nič vsega tega, kar se mu je v zadnjih mesecih nabralo v glavi. »O tem bom moral pisati knjige«, je Adamič končal poročilo o svojem potu v Italijo.

13. aprila me je Louis vprašal, kaj je »ljudstvo« in kdo je pravzaprav »proti-ljudski element«, o čemer vsak dan sliši, pa ne ve besedi pravega pomena. To važno definicijo da mora povedati svetu, da se pojasni tisti del našega notranjega življenja, ki nam ga zunaj najbolj zamerjajo kot političen teror.

Povedal sem mu svojo misel, da vse izkustvo pravi, da je »proti-ljudsko« še na bližje pojmu »protizakonitega«; da ga zato ni šteti za političen, marveč za kazenskoopraven pojem, čeprav utegne imeti svoje korenine res včasih v političnem zopervanju naših socialni revoluciji, največkrat pa seveda v še neukrojeni lakomnosti odstavljenih gospodarjev stare družbe.

23. aprila mi je Louis Adamič prvič omenil, da namerava napisati knjigo o Titu, ki da ji bo dal tudi njegovo ime; da pa mu ime pomeni zopet le simbol za vso našo osvobodilno borbo in družbeno revolucijo. To misel mu je dala

Istra, ko jo je zadnji čas obiskal. Vpraševal je njeno dobro, preprosto ljudstvo, kdo je pravzaprav Tito in kaj mu pomeni, da se zanj tako ogreva in piše njegovo ime sto in stokrat po zidovih svoje revščine in ruševinah svoje ranjene dežele. Ljudje so v zadregi iskali besedo svoji nejasni misli in čutenju in niso znali stvari povedati naravnost. Nekdo je menil, da je Tito eden izmed njih, in nekam neumno bleknil, da je Tito tudi on sam, v čemer pa je Louis Adamič zašlusil globoko misel, da je Tito posebej iz narodovih želja, upov in hotenja. Tada se je oglasila preprosta ženica, ki je bila tiho sedela v kotu, in dejala: »Tito je tisti, ki je storil, da moja mati ni jokala, ko so ji padli sinovi, in tisti, ki je storil, da se v Istri več ne sovraživimo z Italijani, kot smo se prej.« To je Adamiča prevzelo, ga pretreslo. »Mar ne sili človeka, da bi to povedal svetu?« je vzkliznil Louis, ko je končal svojo zgodbo iz Istre.

Adamiča je sedaj obsedla misel, da mora na jug, v Bosno, Dalmacijo, Srbijo, da poizve in vpraša ljudi tudi tam, kaj se jim skriva za simbolom »Tito«.

(Konec jutri)

Dve premieri v zagrebški Komediji

Vse kaže, da si mladi kolektiv zagrebške gledališke Komedije z veliko vnueno prizadevanjem izvesti svoj program, ustvariti novo vedro, komično, satirično gledališče. Silno kakor tudi repertoar na naloge v specifičnih, novih pogojih našega življenja nikakor ni lahka niti brez odgovornosti. Zategadelj danes se ne moremo govoriti o dokončni usmerjenosti gledališča, še vse bolj v stadiju eksperimentiranja, značilna pa je podjetnost ansambla in dober odziv publike. Letos je gledališče uprizorilo že štiri premiere; naj omenimo poslednji dve. Pristaveva komedija »Odkar obisto raj« je bila nemara predr oreh. Delo je kompozicijsko komplicirano in scensko zahtevno, bogato v različnih odtenkih, režiser pa je podčrtal in prečrtal primitivno komiko. Mnogo bolj je uspelo domače delo Gervasia »razburjenje v štirih dejanjih«, pod naslovom »Rad se o stanju«. Delo je nepretenciozno, vendar duhovito obravnava aktualno stanovanjsko vprašanje, dejanje poteka življenja in veselje. Režiser in igralci so s primerno stilno interpretacijo dosegli zadovoljiv uspeh.

Matija Bravničar: PROBLEMATIKA SLOVENSKEGA GLASBENEGA IZRAZA

»Ljubljanski dnevnik« je 11. X. t. l. priobčil intervju Tita Vidmarja s skladateljem L. M. Škerjancem, v katerem slednji bežno nakazuje vprašanje slovenskega glasbenega sloga. — Problem je aktualen in za našo glasbeno kulturo izredno važen. Ta članek naj bi bil pobuda za nadaljnja razmotrivanja o tem vprašanju.

Hrvati in Srbi so že pred desetletji praktično rešili problem svojega glasbenega sloga. Našli so svoj izraz, ki je tako svojstven in izrazit, da ga je prav lahko ločiti od glasbenih slogov drugih narodov, pa tudi tujcem ostanejo v spominu značilni odtenki srbske in hrvatske glasbe, čim so jo nekajkrat slišali. Ustvarili so ga s tem, da so v umetniških tvorbah uporabljali svojo folkloro kot tematski material in tudi na način, da so komponirali v duhu narodnih glasbenih elementov. Vzorniki so jim bili skladatelji ruske Petrice, ki so prav tako zavestno iskali in našli svoj nacionalni glasbeni slog z umetno obdelavo in uporabo ljudske glasbene motivike ter s prvimi svojih rodniških pesmi in plesov. Leoš Janáček, skladatelj »Jenufe«, je prislutlil ljudski govoric, da iz njega izlučil ritem, melodiko in značaj svojih glasbi.

Slovanski narodom je v splošnem morda bolj kot drugim skupno nagajenje in težnja po lastnem, izrazitem nacionalnem glasbenem izrazu. To, kar so nekateri zahodni narodi (Francoski, Nemci) opravili deloma že prej, ko so stare rodovne glasbene elemente umetno obdelali, jih povežali v umetno glasbeno tvorbo, to so slovanski narodi začeli šele v 19. stoletju.

Želja po osamosvojitvi od drugih glasbenih kultur se je močno kazala pri njih že takrat, ko so še orali ledino v umetnem glasbenem ustvarjanju. Nepozabna je scena v filmu o pionirju ruske nacionalne glasbe Glinki, ko mladi skladatelj igra variacije na rusko narodno pesem blaziranih, s francosko psevdomulturno prepojenim ruskim odličnikom. Vsa pisana družba je ogorčena nad to »banalno preproščino«. edino Puškin občuti lepoto umetnine, stopi k mlademu skladatelju, ga objame in mu čestita. Puškin zasli, da je Glinka ubral pravo pot — k osamosvojitvi ruske glasbe od tujih vplivov in vzorov.

Tudi pri nas so se nedavno omalovažujoče govorili in obravnavali vprašanje slovenskega glasbenega sloga in folklorne elementov v naši umetniški glasbi. Pogledi na ta problem so bili pogosto zgrešeni, češ da Slovenci nimamo dovolj močnih značilnosti v svojem ljudskem blagu, ki bi moglo oploditi našo umetno tvorbo; v tem pogledu imajo lažje stališče kot mi na primer Srbi in Hrvati, ki imajo močno stilno oporo v svoji folklori, katere se s pridom poslužujejo. Vendar menim, da je manj uporabna funkcija kolorita in da je manj uporabna kot tematski material. (L. M. Škerjanc »Ljubljanski dnevnik« 20. okt. t. l. Titu Vidmarju) To naziranje je pri nas že staro in sorodno oni ruski družbi v filmu o Glinki.

Vprašanje je, ali ima naša glasbena folkloro toliko samorodnih značilnosti, da bi mogla evditi možnosti in podlago za ustvaritev slovenskega glasbenega sloga v naši umetniški tvorbi? L. M. Škerjanc zanika to možnost v uvodu k Emil Adamičevi biografiji. Tam pravi, na strani 11: »Velika večina naših narodnih pesmi je navezana na izvedbo v zborih in stoji in pade z njimi. Kako rečeno pa je če jo poje sam, in kako slabotno

Tretja premiera v ljubljanski Drami

Vtisi ob uprizoritvi komedije »Čez noč rojena« Garsona Kanina

Zarobljen teleban — ki pa ima denar, večko denarja — je ravnokar brez vsakega spoštovanja nahrullil uglednega, sivolasega gospoda: senatorja Združenih držav. Starec ve, da je njegov visoki socialni položaj le krinka brez vrednosti, zato se skloni pod surovimi psovkami in utihne kakor pretepen pes, ki je začutil moč gospodarja — denarnega mogotca. »Gospodar« razjari odide, ob ponižnem senatorju ostaneta dve priči pravkaršnega odvratnega prizora: advokat, ki je sam v kaj podobnem položaju kakor senator, in mlado, nevedno dekle, bogataševa priležnica. Ta je vsa razburjena. Zdi se ji, pravi, kakor da je bogatin nahrullil več milijonov ljudi — namreč vse tiste, ki so senatorja volili. »No, toliko jih ravno ni bilo!« jo predstavniki ljudstva skromno popravi. In ko ga nato ona vpraša, koliko? — spregovori Vladimir Šerbinšek številko; tehtno, počasi, žalostno — ponosno. Do tega naranko ve, koliko jih je bilo. V tej formalni zmagi na volitvah je vsa njegova samozavest, to je poslednji ostanek njegove življenjske trdnosti. V sedanjih poizkuših situaciji je to samo še tragična ironija; a ta pove o zgodovinskem pomolu parlamentarne demokracije več ko vse ostalo v komediji.

Tu smo bili zopet enkrat priča tistega svetlega, radostnega dogodilja, ki pomeni vsakokrat znova menda največje veselje gledaliških ljudi in gledaliških ljubiteljev: igralec je iz ničesa ustvaril umetniški izraz, resnico in lepoto. Še kdo naj mi reče, da je igralecva umetnost zgolj reprodukcija, da ne more biti tudi ustvarjalna!

Drugo tako svetlo mesto je Šerbinškov prihod v tretjem dejanju. Senatorjevo ponizanje je doseglo najglobljo točko: v prvem dejanju ga je milijonarjeva neotesanost še škiral, v drugem je bil neposredna žrtev njegove brutalnosti, a zdaj — najhuje — se sam od sebe že skuša prilagoditi njegovemu stilu vedenja. Starčev nastop je burleskno vesel, pri tem pa se mu »vidi na nosu«, kako slabo mu pristaja ta preobleka.

Podoba senatorja Hedgese je med vsemi (že tako blede izrisanimi) figurami Kaninove pitke komedije morda najslabše označena, in vendar je Šerbinškova kreacija najvidnejša in najdragocenejša. (Recenzenti žargon bi jo označil za »diskretno kabinetsko figuro«.)

Ostali likom manjka v veliki meri prav to, kar je pri Šerbinšku tako dragoceno. Kaninovi malo vredni komediji bi dalo nekaj več odrske veljave (poleg

Prizor iz 2. dejanja

bogatejšega sceničnega humorja, ki bi bil seve neobhoden) le to, da bi vsaka posamezna njenih figur bila do potankosti psihološko izdelana kot značilna karakterna škrinja. Prav to pa ljubljanski uprizoritvi manjka. Celotno igranje toliko domiselnosti in drobnih karakterizacij, kakor je M. Furijan (Ed Devery), je dal tu manj, kot smo od njega vajeni: vsem po vrsti se pozna, da njihove figure niso v detajlu izdelane; zunanjih domislic je tu pa tam še nekaj, povsem pa manjka logičnih in psiholoških fines v interpretaciji teksta, zlasti pa moti, da ni prehodov iz razpoloženja v razpoloženje, in to tem bolj, ker so menjave vzdrušja in pogovorne načina v tej igri kaj številne. (Junakinja na primer neprestano pada iz prostostva ali klepetavosti v sentiment; na odru pa se to vsakokrat zgodi kar v preskoku, brez smiselne priprave in preliva.)

Pri gledaliških uspehih in neuspehih je pravzaprav vedno nespametno vprašanje »Kdo je kriv?« in »Kdo ima zaslug?« Poglaviti vzrok za slabosti te uprizoritve je skoraj gotovo v dejstvu, da režija ni enotna: sredi dela je režiserja V. Molko odpopklicala vs. maior; njegovo delo je nadaljeval M. Mahnič. Kaninova »Čez noč rojena« pa na žalost ni eno tistih del, ki se za silo ne-

mara »sama od sebe režirajo;« kak Shakespeare na priliko marsikaterega režiserja lahko celo že »režuje« — Kanina in podobne pa mora reševati režiser. Pri umetniškem ustvarjanju pa dve polovici še nikoli nista dali celote.

Zanimiv igralski problem se javlja ob E. Gregorinu v glavni moški vlogi (Harry Brock). Na premieri se je zdelo, da je v njem premalo močnejške kline, da je preveč živčen in samo nezvojen, ne pa tudi po značaju surov. Na prvi repriži se je znatno bolj razigral in tako pridobil večje dimenzije, kar je bilo vlogi le v korist. Poznavalcem njegovega igralskega pa se je tu vzbudila skrb, ali ni to spet začetek tistega procesa, ki ga preživlja pri Gregorinu skoraj vsaka vloga s časom, ko se vrste ponovitve: čedalje huje utriranje in pretirano razigravanje. Če ostane na stopnji, na kateri je bil ob prvi repriži, bo prav; če se bo pa še bolj sproščal, bo izgubil kontrolo in pri deseti repriži bo tako, kakor je bilo na priliko s Corvinom (»Volpone«) v prejšnji sezoni.

V naslovni vlogi (Billie Downova) sta nastopili dve absolutni Akademije: Duži Počkajevi je bila to prva vloga po lanskem debutu, Majdi Potokarjevi pa debut. Obe sta se simpatično afirmirali. Če ima Počkajeva več šarma in odrske sposobnosti, je v Potokarjevi več nežne ljubeznivosti ob čustvenih tonih. Obema, tako se zdi, pa je manjkalo notranje rasti značaja: bili sta le v prvem dejanju grobi, v drugem in tretjem bolj ljubeznivi, samo malo pa sta dali čutili prelom, označen v naslovu (»včeraj rojena«) — tisto notranje prebujenje, ki je bistveno za avtorjeve ideje.

S to »idejo« pa je bolj žalostno. Kljub neizvestnemu, nekako socialno-skeptičnemu koncu se zdi, da je bil komediograf namen kaj naiven in pletek: »Berite dobre knjige, naučite se jesti z vilicami in nožem, pa boste boljši ljudje in vas špekulanti ne bodo več izkoriščali!« Paul Verrall je nekakšen glasnik »fair deala;« vendar je v njegovih parolah vse socialni problem sodobne Amerike (prehod iz nekontroliranega kapitalizma v »svobodno pobudo« v državni kapitalizem) tako grobo poenostavljen in popliten, da se celo nam nepoznavalcem ameriškega življenja zdi kar nerodno. Nemara bi komedijo še najbolje rešilo, če bi Verrallovo frazestvo nekoliko karikirali (kar je D. Bieć na dveh, treh mestih poskušal), vendar bi bilo potem treba zasakati tudi interpretacijo ostalih figur. In še je vprašanje, kako bi potem učinkovala celota.

Naše občinstvo pozna resne sposobnosti ameriške komedije vsaj iz filmov (»Draga Ruth«, »Pestunja«, »Will je junak« itd.), zato je prepričano, da bi bilo mogoče najti v njej kaj boljšega. Sprito asociacij, ki jih izkiva zgodba Billie Dawnove, se ob primerjavi s Shawovim »Pygmalionom« seve gledalcem nehoti vsiljujejo še strožji kriteriji. Če publika kljub temu z živahnim odobravanjem in iskrenim smehom sprejema Kaninove povprečne dovpite, tedaj si to razlagamo le s splošnim pomanjkanjem slehernega sodobnega humorja, ki ga vsi tako boleče občutimo.

Poleg omenjenih so sodelovali: Sceno je po Molkovih osnutkih dodal in fran. igrali po so še: H. Erjavčeva (ga. Hedgeseva), M. Baje (Ed-die), L. Drenovec (pomocnik direktorja), R. Bojčeva (sobarica) in Souček, Terpin, Kralj, Homar kot komparzi. Besedilo je prevedel J. Moder. Premiera je bila 16. nov. 1951. H. G.

Nove knjige in revije

Prejeli smo:

Polene Anton: Čvrtje in živali. Poljudno znanstvena knjižnica št. 31. Ljubljana, Slovenski knjižni zavod 1951. 65 str. 6.

Jurančič Janko: Srbsko in hrvatsko berilo za višje razrede gimnazij. I. del. Ljubljana, Državna založba Slovenije 1951. 185 str. 8.

Zoologija za nižje razrede srednjih šol. Ponatis druge, predelane izdaje. Ljubljana, Državna založba Slovenije 1951. 274 str. 8.

Murko Matija: Spomini. Ljubljana, Slovenska Matica 1951. 312 str. — slike. 8.

Boršnik Marja: Fran Celestin. Ljubljana, Državna založba Slovenije 1951. 326 str. 8.

Basikirske pravilice. Prevedla Marija Kmetova. Celicanova knjižnica. Ljubljana, Mladinska knjiga 1951. 90 str. 80.

Verne Jules: Otroka kapitana Granta. Popovstvo okoli sveta. Poslovenil Anton Bajec. Ljubljana, Mladinska knjiga 1951. 710 str. 8.

Razgled. Izdaja Založništvo tržniškega tiska. št. 10. Trst 1951. 8.

Gozdarski vestnik. Mesečni list za gozdarstvo. Letnik IX. št. 9. Ljubljana 1951. 8.

Zivnorječje. Poljudni mesečnik za povzdigo naše živinoreje. Leto I. št. 9-10. Ljubljana 1951. 8.

Matanovič Drago: Pogled v elektro-tehniko. Ljubljana, Mladinska knjiga 1951. 400 str. 8.

Lojze Kogovšek: Rudar

INTIMNE RAZSTAVE V UMETNIŠKI ZADRUGI V LJUBLJANI

Upodabljajoča umetnost ima zdaj v Ljubljani več razstavnih prostorov in dvoran. Nekdaj smo imeli samo Jakopičev paviljon, ki je bil dejansko ustvaritev zasebne iniciative likovnika takega formata, kakor je bil Richard Jakopič. Ta paviljon je postal s časom neprimeren in služil zdaj kot ateleje raznim umetnikom-kiparjem. Glavni razstavnih prostori za upodabljajočo umetnost v Ljubljani so prostori Moderne galerije in tudi prostori Narodne galerije, ki pa ima dejansko premočno prostora celo za stalno razstavo svojih umetnostnih zakladov in ji dela prireditel vse vake — n. pr. spominke — razstave zaradi tesnih prostorov velike težkoc. Za manjše, lahko rečemo intimne razstave posameznih umetnikov pa so na razpolago razstavnice premočno prostora, ki si sicer niso najbolj primerni, vendar kljub vsemu služijo svojem namenu v teh prostorih ki so v Selenburgovi 1. je bilo prirejenih v zadnjih dveh letih skupno 22 razstav po samostojnih upodabljajočih umetnikov ali

pa kolektivnih razstav za določene potrebe kakor n. pr. razstava ustvaritev na temo »Mati in dete«, razstava humoričnih risb za Paviljo, razstava dijakov Sole za umetno obit in študentov arhitekture na TVS itd. Te dni je bila v teh prostorih odprta intima razstava najnovejših del akademskega slikarja in kiparja Lojzeta Kogovška. 27 pokrajnj v oju prikazuje našo gorensko — Bohinjsko dolino. Blejsko okoličje itd. (ena od njih je iz Žužemberka) in oživlja pred nami lepote naše gorenske pokrajine. Poleg tega sta razstavljeni tudi ena portretna plastika in pa skica za veliko plastiko »Rudar«. Obiskovalci imajo priložnost oceniti Kogovška tako kot slikarja kakor kot kiparja, dasti je razstavljenih menda število plastik. Kogovšek je menda letošnjo poletno dobo porabil predvsem za upodabljanje naše Gorenske s šopčem, a je njegovo dieto v teh mesecih bolj mirolova. Na razstavo opozarjamo vse ljubitelje likovne umetnosti, saj je brez vsotopne in odprta od 8. do 12. in od 15. do 18. ure vsak delavnik.

Za gradnjo šole na Planici se bodo zavzeli mariborski delovni kolektivi

Planica na Pohorju je ena izmed redkih slovenskih vasi, kjer ni bilo v borbi za osvoboditev izpod okupatorja niti enega izdajalca, kjer so bili partizani v vseh hišah kakor doma. Tu je bila postojanka minirjev, ki so rušili progo Maribor-Slovenska Bistrica, v šoli na Planici je bilo zbirališče novincev in na Planici so partizani pripravili napad na orožniško postojanko v Framu. Kmetje niso ničesar izdali, toda okupator je našel sledove partizanskega bivanja v vasi in septembra 1944 Planico požgal. Nekaj vaščanov je pobegnilo, nekaj so jih odpeljali v taborišče, kmeta »Barona« so v domačem sadovnjaku ustrelili, njegovo ženo pa zaprli v gorečo hišo. Po osvoboditvi so si nekateri kmetje zgradili nove domove, nekaj pa jih še vedno domuje v zaslimih lesenih barakah. V leseni baraki, ki je najslabša v vasi in je postavljena na pogorišču nekdanjega šolskega poslopja, je tudi šola. Ker se je takoj po osvoboditvi začelo govoriti o gradnji nove šole, zaradi zmanjšanja stroškov barake niso popravljali in je tako danes v stanju, ki je za šolo povsem neprimerno. Bolj kot šolskemu poslopju je podobna Kraljevi koča iz Jurčičevega »Desetega brata«. Stiri zamazane lesene stene, v katere niso smeli suniti z nogo, ker sicer pogleda čevljev v razred, zveržena okna, od pohorskih viharjev črna, neprijazna streha, »Razred« je pozimi tako mrzel, da se otroci z učitelji vred tišijo okoli peči, ki zavzema velik del učnega prostora. Zrak je v pretesnem prostoru slab, stanovanja za učitelja in Otoci, od take šole nimajo spoštovanja, učitelj pa stanuje pri kmetu, ki komaj čaka, da bi se odselil, saj še za svojo številno družino nima prostora. Sedanjim učiteljem pa ima tudi družino in se vsak teden dvakrat 25 km daleč vozi k njej. Če bi bila do Planice spoznana cesta, bi nekako šlo. Toda od Koprivnice do Planice je »cesta« tako slab kolovoz, tako zelo blatna in pozimi tako zametana s snegom, da je peščenje edina možnost potovanja. Da se učitelj na taki šoli ne more počutiti najbolje, je povsem razumljivo. Saj družino želi imeti pri sebi, toda kaj bi z njo na Planici, kjer še sam nima primernega prostora. Ko bo zgrajena nova šola in poleg stanovanja za učitelja, bo laže. Toda ali bo z novo šolo, o kateri se govori že od 1947, leta dalje, vendarle kaj? Ali bo Planica dobila tako potrebno šolo sedaj, ko so kmetje skoraj že nehali verjeti v gradnjo šole? Mora jo dobiti, šola na Planici mora biti čimprej zgrajena!

Kmetje na Planici si šole ne morejo postaviti sami, preveč imajo opravka z gradnjo svojih domov. Razen tega pa je šolsko področje Pohorje s samotnimi kmetijami, kajzami drvarjev in redkimi vasi, kjer prebivalci dostikrat ne pridejo niti za lastne potrebe. Šola obiskuje povprečno 50 otrok. Če bi jo ukinili, bi ostali vsi ti otroci nepismeni. Kako je potrebno, dokazuje to, da ima Planica šolo že nad 50 let. Krajevni odbor Koprivnik, okrajni ljudski odbor Maribor - okolica in množične organizacije na gradnjo šole niso pozabili, toda vse prizadevanje, in vsa dobra volja ter velika pomoč države, vse se je razbilo ob nečutih. Oba načrta, ki ju je napravil strokovnjak, je komisija v

Ljubljani ovrgla. Sanitetna inspekcija v Ljubljani je zahtevala na zgradbi razne pritokline, ki jih imajo sodobne šole na Holandskem. Zaradi načrtov se je gradnja tako zavlekla, da je bil državni kredit ukinjen. Če bi sanitetna inspekcija videla barako, v kateri je šola sedaj, bi izpolnjenega načrta prave gotovo odobrila. Tako pa je od kredita in vseh načrtov ostalo le 15.000 opek ter les, ki so ga pripravili za ostrežne stavbe. Ta les čaka blizu

niško Pohorje. V hočem in slivniškem predelu Pohorja se vrstijo sindikalni počitniški domovi, planinske koče in okrevališča. Skoraj vsi so bili zgrajeni po osvoboditvi in gradile so jih največ sindikalne podružnice same. Samo uredi hoda od Planice je v gradnji izredno lepo sodobno zdravilišče. Koliko dela in koliko uspehov je povezanosti z gradnjo vseh teh domov! In če so naši delavci zgradili to, kako potem ne bi mogli zgraditi eno samo pohorsko šolo, enorazredno s stanovanjem učitelja? Delavci mariborskih tovarn in drugih podjetij bodo prav gotovo boljše organizacije delav, kakor so bili prostovoljci. Vse sindikalne podružnice v Mariboru razpravljajo o tem, kako bi pomagale pri gradnji šole na Planici. Upajamo, da bodo posvetovanja rodila uspehe. Mariborska tekstilna tovarna je že sponzorila na Planico, da bodo v delavnicah tega podjetja izdelali vse pohištvo za njihovo šolo. Toda, ker je šola odpremo za razred že pred časom dobila od ministrstva za prosveto, bo Mariborska tekstilna tovarna prispevala stavbeno pohištvo in morda še kaj. Kaj in koliko bodo dali za gradnjo šole v partizanski Planici ostali mariborski kolektivi, še niso povedali. Lahko pa pričakujemo, da se bodo tudi tokrat dobro izkazali in prispevali čim več.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

M. S.

Naše naročnike,

KI SE NISO PORAVNALI TEKOČE NAROČNINE OPOZARJAMO, DA JIM BOMO PRENEHALI POSILJATI NAS DNEVNIK. PONOVNO JIM GA BOMO POSILJALI LE PROTI PLAČLU ZA OSTANKA IN NAROČNINE ZA DVA MESECA VNAPREJ. (NAS TEK. RAČUN PRI NAR. BANKI: 601-90321-0.)

UPRAVA
SLOVENSKEGA POROČEVALCA.

Dnevne vesti

KOLENDAR

Cetrtek, 22. novembra: Cecilija, Zorna. Petek, 23. novembra: Milivoj, Klemen. **SPOMINSKI DNEVI** 22. XI. 1767 — Rojen voditelj trolskiš upornikov Andrej Hofer. 27. XI. 1916. — Umrl ameriški pisatelj Jack London.

ZB terena Moste-Selo, Ljubljana, obvešč, da bo oddelki spominske plošče padim žrtvam terena Moste-Selo dne 25. novembra 1951 ob 10 dopoldne v Predo- vičevi ulici. — Odobr. 1124-n

V kavarni »Bežigrad« bivši »Majcen« koncert ob sredah, sobotah in nedeljah.

Predavanja

CENTRALNA LJUDSKA UNIVERZA V petek 23. nov. ob 20. v predavalni- ni fizikalnega inštituta (poslojpe univer- ze, vhod iz Gosposke ul.) govori univ. prof. dr. Makso Snuderl o po- menu 23. novembra.

Klub ljubiteljev psob bo priredil v čet- rtek, dne 22. novembra ob 20 veterinar- sko predavanje v knjižnici sobi gostilne Slavije, Ljubljana. Gospodarske čista 6. Predavatelj vet. Stanko Arko. 1075-n

Gospodinske pomočnice! 22. novembra ob 20 v Križevniški št. 2 bo zdravstveno predavanje za gospodinske pomočnice, kamor vabimo tudi člane sindikata hiš- nikov. Predaval bo dr. Mis. Odobr. 1169-n

Planinsko društvo Zelenčar — smu- tarski odsek priredi dne 22. novembra v sindikatski dvorani Zeleniške direk- cije ob 19.00 za svoje člane sklopično predavanje »Priprave planincev smučar- jev za zimsko sezono 1951-52«. Vabljeni vsi člani Planinskega društva Zelenčar. Odobr. 1169-n

Koncerti

V klubu kulturnih in znanstvenih de- lavcev bo v četrtek 22. novembra ob 20.30 koncert mezosopranke Sonje Draksler. Na sporedu so samostojni skladateljev Bach, Wolf, Marx, Reimannov, Ostero, Kozina, Sivic, Bučar. Pri klavirju prof. Pavel Sivic. 1161-n

V petek 23. novembra 3. abonmajski koncert, dirigent Jakob Cipci, solistka Hilda Horak-Casova. Abonma A. 1166-n

Ponedeljek, 23. novembra, repiza za abonma B. Obkrat ob 20.15 v Unioni

Javni nastop slušateljev Akademije za glasbo bo v soboto 24. novembra v po- častitev obiska tržaških visokosolcev. Iz- vajajo: Podlogarjeva, Bravničar, Campa, Verbičeva, Drakslerjeva, Terzan, Strni- ševa, Skalarjeva in Lukčeva Vstopnice po 30 din v Knjižarni muzikalji.

Gledališče

DRAMA

Cetrtek 22. nov. ob 20. Beaumarchais. Seviljski brivci. Red D. Petek 23. nov. ob 14.30. Beaumarchais. Seviljski brivci. Zaključena predsta- va za LMS. Ob 20.1: Kanin: Čez noč rojena Abonma red G.

Sobota, 24. nov. ob 20. Lope de Vega: Fuenteovejuna. Red C.

Opozarjamo vse sodelujoče v »Fuente- ovejunu«, da imajo predstavo v soboto, 24. t. m.

OPERA

Cetrtek 22. nov. ob 20. Mascagni: Cava- lieria rusticana. Leonavillo. Glumadi Zaključena predstava za LMS.

Sobota 24. nov. ob 20. Bizet: Carmen. Zaključena predstava za sindikat to- varne »Saturnus«.

Nedelja, 25. nov. ob 15. Lindpaintner: Danina Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Mestni dom

Cetrtek, 22. nov. ob 16. Sofoklej: »Kralj Edip« — Zaključena dijaška predstava. Petek, 23. nov. ob 16. Sofoklej: »Kralj Edip« — Zaključena dijaška predstava. Nedelja 24. nov. ob 16. Sofoklej: Kralj Edip. Izven.

KOMORNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Dvorana Zveze sindikatov — Miklošičeva Sobota, 24. novembra in nedelja 25. no- vembra ob 20: »Dva ducata rdečih vrti- nih«. Predprodaja vstopnic v petek, so- boto ob 10 do 12 in ob 16 do 13, nede- ljo pa ob 10 do 12 in uro pred pred- stavo.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR

Sobota 24. nov. ob 20: Verdi: »Tra- viata« Debut novozangirane teno rista Iernejia Plahute v vlogi Alfreda Izven. Vedelja 25. nov. ob 15: Verdi: »Tru- badura«. Costovanj tenorista ljublj- ske Opere Draga Čudna — Izven Ob 20: Shakespeare: »Romeo in Ju- lija« Premiera — Izven.

Kino

LJUBLJANA UNION: franc. film: »Čoka«. Kratki film: Filmske novosti 46. Pre- stave ob 18. in 20 — MOSKVA: italijanski film: »Volk z gore Sila« — Kratki film: Dve zgodbi iz izeta Predstave ob 16. in 20. uri. SLOGA: francoski film: »V Parizu«. — Kratki film: »Napad na Drvar«. Pre- stave ob 18. in 20. Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih ob 15 dalje — TRIGLAV: italijanski film »Volk z gore Sila«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — SSKA: ameriški film: »Zaklad Sierra Madre« Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — VEVEČE: ameriški film: »Tarzan v New Yorku«. Tednik. — ELJE METROPOL: ameriški film: »La- sie se vrača«. Tednik — DOM: ameri- ški film: »Oklahomska Kid«. Tednik. KRANJ STORŽIC: ameriški film: »Kay Largo«. Tednik. — SVOBODA: ameriški film: »Zaklad Sierra Madre«. Tednik. SLED: ameriški film: »Tisoč in ena noč«. Tednik. — ESENICE: avstrijski film: »Očarljivi go- luf«. Tednik. VRHNICA: italijanski film: »Tragičen lov«. Tednik. TRBOVLJE: angleški film: »Rdeči čevlji«. Tednik. MEDVODE: italijanski film: »Seviljski brivci«. Tednik. SOBO ISČE starejša vdeva. Ponudbe pod »Pomoč« na oglasni oddelku. 1039-n

Radio

SPORED ZA CETRTEK Poročila ob 5.40, 6.30, 12.30, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. — 5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci (prestopni spored) — 7.30—8.30 Jutranja telovadba in objava dnevnega sporeda, 7.00—7.10 Pregled jugoslovanskega tiska in radijski koledar; 12.00 Opoidanski koncert; 12.40 Zabavna glasba, vmes objave; 13.00 Go- po 30 din v Knjižarni muzikalji.

»TOVARIŠ«

Te dni je izšla 32. številka »Tovariša«, ki prinaša v slikovnem delu obirno fotoreportažo z zbora za mir in medna- rodno sodelovanje v Zagrebu, razgled po svetlu, pogled v življenje v JA ob priložnosti mladenčev, da odslijujo svoj kadriški rok, pregled modnih novosti za jesen in zimo iz Pariza, seznanja nas s segami in običaji v angleškem parla- mentu, nadaljuje s svojim prikazom živ- ljenja na Švedskem, na zadnji strani pa objavlja E. Justin prvi del Holbeinove »abecede smrti«. Za naslovno stran je prispelav umetniški posnetek Jalojova naš moister-fotograf Marjona Pfeifer. V besednem delu objavlja zadnja šte- vilka »Tovariša« sledeče zanimive član- ke: Ob pariskem zasedanju, Anthony Eden — konservativec štev. 2, Tradicija v angleškem parlamentu, Leteča trdnja- va v Sibiriji, Francija jeseni 1951, Abe- ceda smrti, Parstvo ljudske kulture na Švedskem, Novosti iz fotografske lita- rature, Maroko — severnoafriška dežela. Akvarij si hoče urediti in Tehnika in znanost V filmski rubriki poroča o no- vem jugoslovanskem filmu »Major Bauk- in o angleškem filmu »Ana Karenina«, ki ga bomo v kratkem gledali tudi pri- nas. Bogato je tudi večerno razvedril- ko združuje kritizanke, uganke in novice iz filatelije.

spodnjiški nasveti: 13.10 Pisan spored lahke orkestralne in solistične glasbe; 14.00 Dr. Mirklo Rupel: Jezikovni govo- rni (ponovitve); 14.10 50 minut veselih in poskočnih melodij; 15.10 Zabavna glasba, vmes objave; 15.30 Zeleni ste poslušalci! 16.00 I. S. Turgenjev: Pesni v prozi (Literarno-glasbena oddaja — po- novitve); 17.10 Igra Plesni sekstet; 17.40 Po različnih platen o raznih stvarah (za pionirje); 18.00 Pojo Fantje na vasi; 18.20 Okno v svet (Kako so organizirani angleški delavci); 18.30 Slavni dirigenti dirigirajo operno glasbo; 19.00 Obisk pri slikarju Riku Debenjaku; 19.15 Valčki iz operet; 19.40 Zabavna glasba, vmes ob- jave; 20.00 Domače aktualnosti — Pro- blemi trgovinjske kmetijske zadruge; 20.15 Slovenske narodne, ki jih radi poslu- šate; 21.00 Iz del Gustava Mahlerja; 22.15 Vam ugaja? (spored plesne in zabavne glasbe) — ne valovih 2021 in 2124 m. Oddaja za množestvo Radia Jugoslavija na valju 327.1 m.; 22.15 Oddaja v nem- ščini; 22.30 Oddaja v italijanski; 22.45 Vam ugaja? — nadaljevanje; 23.00 Za- ključke oddaje

Obvestila

SVET ZA BLAGOVNI PROMET LRS OBVEŠČA

»ve okrajne (mestne) ljudske odbore, kra- jevske ljudske odbore, podjetja in usta- nove, da se bodo industrijski boni za mesec december razdeljevali na isti na- čin kakor za mesec november, upoštevajo- č dodatno navodilo objavljeno v Slo- venskem poročevalcu dne 21. nov 1951. Organi, ki razdeljujejo industrijske bo- ne (za nakup industrijskih predmetov) — tobačne izdelke in za otroške dokla- de), naj takoj začne s pripravami za izdajanje, tako da bodo podjetja in usta- nove bone lahko izdajali istočasno s pla- čami. Krajevni ljudski odbori pa takoj prve dni decembra.

Industrijske bone za delavce in name- stnike, ostale upravičence ter 425 bo- nov kot del otroških doklad na podjetja, ustanove in krajevni ljudski odbori na- roče skupaj na eni rekapitulaciji v 3 izvodih.

Podrobna navodila o. datum predlo- žitve rekapitulacij zaradi potrditve naj- okrajni (mestni) ljudski odbori določijo sami.

POZIV UPNIKOM IN DOLŽNIKOM

Okrajno združenje državnih gostinskih podjetij Maribor-okolica je prešlo s 15. novembrom 1951 v likvidacijo. Dolžnike pozivamo, da poravnajo svoje obveznosti do 15. decembra 1951, ker jih bomo sicer sodnijsko osterjali. Upnike pa, da pri- javijo svoje terjatve v istem roku. Likvidatorji.

Umri

Najina najdražja srečica ALENCICA je umrla. Pogreb bo danes ob 15.30 iz ka- pelice Sv. Petra na Ziaih. Zdenka in Dominik Smole ter sorodniki. 1179-a

Uprava tovarne zdravih »Lek« Ljubljana javlja žalostno vest, da je umrl njen namestec tov. IGNAČ CMREČNJAČ. Požrtvovalnega tovarisa bomo ohranili v trajnem spominu. 1134-a

Sindikala družneca tovarne zdravih »Lek«, obara Menegh, javlja žalostno vest, da je nenasodno umrl njen član IGNAČ CMREČNJAČ. Dobremu tovarisu bo ohran- njen trajen spomin. 1133-a

Umri je naš ljubljni mož in doberi oče ANTON BOJČIČ, žel. uradnik v po- koju. Pogreb bo v sredo popoldne iz hiše Zalosti, Cankarjeva 26 na novoševsko po- kopališče. Zalujčeta žena Elizabeta, he- rca Eliza in ostalo sorodstvo. 1130-a

Zaradi dobljenih avtomobilskih poškodb je došla naša BARICA KRAVAC, rok. KUJAR in nas pričakuje v čenosti. Pogreb draga porok bo 22. novembra ob 16 na mestnem pokopališču v Celju. Kravčevci. 1129-a

Po hudem trpljenju je 20. novembra umrl v Mariboru JOŽE NOVŠAK, v 74. letu starosti. Pogreb bo danes popoldne v Mariboru. Maks in Rudolf sinova, Ger- da in Milena snah, Evica vnukinja, France, Gabrijel in Ivan nečaki v imenu ostalega sorodstva. 1131-a

Umri je naš ljubljni oče, stari oče, JAKOB KRUBIČ, železnikar v pokouju. — Pogreb draga gojdnika bo 22. novem- bra ob 15 z Zal — mriške vežice sv. Jožeta. Zalujčeta hčere, sinovi in ostalo sorodstvo. 1163-a

Iz Londona smo prejeli žalostno vest, da nam je umrl naš predobri brat, stric itd. ROMAN A. ILERŠIČ s čemer ob- veščamo vse prijatelje in znance. Zaluj- četa: Ludvik Ileršič brat, Tončka por. Gorečan sestra in ostalo sorodstvo.

Umri je naša srčno ljubljena mama MARTINA KOVIČ. Zalujči otroci: Tina, Starina, Marija Kadije, Ančka Kovič in Joža Kuder z družinami. — St. Jurij pri Litiji, 21. novembra 1951. 1159-a

Po dolgem trpljenju nas je za vedno zapustila naša ljubljena žena, mama, stara mama MARIJA VIDMAJER, rojena KOVAC in se preselila k svojemu sinu taicu. Pogreb bo v petek ob 15 na mesto- ni pokopališču v Celju. Zalujčeta m. Franc, hči Mici por. Gorček, Slavica por. Gro- belšek, zeta Martin in Franc, vnuka in vnukinja, Celje, Liboje, Chicago, 21. no- vembra 1951. 1198-a

Zahvale

Izskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste v tako obilnem številu spremili do groba tako tragično umrlega draga moza in očeta FRANCA KLINARJA. Posebno se zahvaljujemo železnikarjem, posebno spovednikom, dalje tov. šefu postaje in tov. Bežičevu, ki izrečen sozajuje, tov. UDV. lovski družini, gasilski četi Hru- šica in Jesenice, vsem govnikom za ganjlive govore, godbi iz Hrušice in Je- senic, še posebej železnikarjem iz Gorice in Ljubljane, članom OF Nadalje za za- slujeno tudi g. duhovniku za spre- stvo na njegovi zadnji poti Najskre- nejše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec za izraženo so- žalje, za podarjene vence in spremstvo na njegovi zadnji poti. Zalujčeta žena Kati, sin Hinko z ženo in vnukom.

Ob izgubi naše drage mame HERMINE SUBIC roj. STARKL se najiskrenejše za- hvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec za izraženo sozajlje, podarje- ne vence in cvetje ter za spremstvo na- njeni zadnji poti. — Zalujčeta hčerka Sonja Ahlin in ostalo sorodstvo. 1065-a

Ob izgubi mojega moza IVANA KO- SIČKA se najiskrenejše zahvaljujem so- rodnikom, članom sindikata tapetnista in dekoracije, prijateljem in sestanov- cem za izraženo sozajlje, podarjene vence in spremstvo na zadnji poti. — Zalujčeta žena Alojzija Košiček. 1066-a

Mati oglasi

A PISMENO DAJANJE NASLOVOV, JE PRILOŽITI 20.- DIN IN NAVEŠTI ŠTEVILKO OGLASA. — OGLASNI ODELEK SLOV. POROČEVALCA. — LJUB- LJANA. SELENBURGOVA UL. 5. — TELEFON 38-96 — POSTNI PREDAL ŠT. 23

Službe dobe

GOSPODINSKO POMOČNICO, pridno in pošteno isčem k tričlanski družini. Na- slov v oglasnem oddelku. 1086-1

KONJSKEGA HLAPCA sprejme dirka- ča študentskih domov, Tyrševa ce- sta 52. 1083-1

MIZARSKEGA POMOČNICA in vajenca, pridnega, sprejem takoj. Rozman. St. Vid, Stanečiče 56. 1083-1

CUVAJA vratarja sprejemmo takoj. Javiti se Parča 37a Koseze. 1086-1

POSTREZNICO za parkirar tedensko ali po dogovoru isčem. Nagrada: stanova- nje (kabineta) in plača. Cerne. Komen- skega 24. 1084-1

SLUŽBO KURIRKE ali slično isčem. N. V. 1087-1

MEHANIKA za koleša sprejemmo takoj. Ponudbe poslati na oglasni oddelku pod »Privat«. 1059-1

DELAVEC se sprejme. Vodovodna cesta številka 11. 1107-1

MEHANIKA, urejevalec za avtomate do- službo v tovarni dvokoles v Litiji pri Sarajevu. Stanovanje za samca ali po- ročnega zagotovljeno. Plača po go- dobli. Pismene ponudbe poslati na oglasni oddelku. 1086-1

SRBOJNEŽ TEHNIKA z večletno prak- so, ki je nekoliko verziran v stavbno remontnih delih sprejme takoj ali po dogovoru Tovarna sadnih sokov in mar- melade Celje, Sv. Hudinja. 1141-1

KNJIGOVODJO-bilancista s prakso po- trebujemo takoj. Ponudbe opismot- ljen na Kmetijsko zadrugo Gornji grad. 1037-1

TOVARNA CEVLJEV, Maribor — Gre- gorčičeva ulica 24 sprejme dobrega ri- sarja, kateri bi se želel usposobiti v risanju medev čevljarstva strokov- ni, končana risarska šola in od- služenje kadrovskega roka. Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom poslati na upravo tovarne. 951-1

VRTNARJA — dobro verziranega cvetli- čarja išče za takoj. Pismene ponudbe z navedbo dosežanj zapisovite poslati na oglasni oddelku. 1092-1

KUHARJA — SLASČIČARJA takoj po- trebujemo za restavracijo in kavarno B kategorije. Stanovanje in hrana pre- skrbljena. Pismene ali telefonske po- nudbe na Direkcijo ugostiteljskih pri- dlužev. Litva. 1092-1

DVA KROJAŠKA POMOČNICA iščeta službo v manjšem mestu (ali na de- želi), po možnosti s stanovanjem. Na- slov v oglasnem oddelku. 1189-1

Zasluzel

FRANCOSČINO IN NEMŠČINO pouč- jem. Naslov v ogl. odd. 1038-2

SIVAT grem tudi na dom. Ponudbe na ogl. odd. pod »Sivilja«. 1092-2

OBLEKE, perilo, nogavice sprejem- mo. Parčičeva 47. 1047-2

SIVILJA GRE SIVAT na dom. Ponudbe na ogl. odd. pod »Sivilja«. 1112-2

KROJAČI, šivilje in gospodinj! Izdelu- jem najmodernejše kroje za moške in ženske reglane, halje, kostime in o- ske obleke. Parški modni salon Brum- wick-Potočnik, Zagreb, Jurisčičeva ce- sta 26. 1135-2

Prodaj

50 GRAMOV STREPTOMYCINA prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 1088-4

MOSKO KOLO prodam. Križevniška 7. Muhlić. 1087-4

ZENSKI SIVALNI STROJ »Singer« prodam. Lavrič, Gosposvetska cesta 41 — Jesenice. 1074-4

ZENSKI SIVALNI STROJ z dolgim čr- ničkom prodam. Jurčkova pot 75 — ob Bzanski cesti. 1049-4

SPORTNI VOZIČEK prodam. Karlovska cesta 16. 1035-4

STENSKO URO, lepo in moško, črno suknjo, posoda za mast 50 g, prvi pre- gimlja za postelje prodam. Miha Hri- bar, Ključavničarska 4-1. 1091-4

MOSKE ŠKORNJJE št. 42 ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 1034-4

KLARINET »B« prodam. Naslov v oglas- nem oddelku. 1053-4

DVA POSTELJNA VLOZKA (mreže) pro- dam. Trgoagencija, Sv. Petra 17. 1192-4

PARCELO in novo spalnico iz trdega le- sa prodam po solidni ceni. Naslov v oglasnem oddelku. 1193-4

LEPO JEDILNICO, spalnico iz orehovega le- sa, kuhinjo, 2 postelji z mrežami, 1 mizico, 2 tofela, vse novo prodam. Na- slov v oglasnem oddelku. 1158-4

DOBRA KVALITETA — DOBER PROMET!

Bontoni, kakao proizvodi in keksi

VSEH VRST DOBAVLJA PO ZNIZANIH CENAH V PRVOVRSTNI KAKOVOSTI IN BOGATI IZBIRI

»JOSIP KRAS« — TOVARNA ČOKOLADE, BONBONIR IN KEKSOV (BIVSI UNION) — ZAGREB

Ob težki izgubi našega moza in očeta JOZETA KRIZNARJA se iskreno zahva- ljujemo vsem sorodnikom mesarskim mojstrom in gostilničarjem, g. župniku dom. prijateljem in ustanovam, ki so da- rovali cvetje, ga počastili in spremili v tako lepem številu na njegovi zadnji poti — Zalujčeta domači — Predvor 1067-a

Ob nepričakovani smrti našega OČETA MARTINA NEDOGA najiskrenejše za- hvaljujemo za vso pomoč ki mu jo je nudila v letih njegove bolezni naša teta Marija. 1071-a

»ELOFAN PAPIR kupim. Grablovec, sla- ščičarna, Frantičanska 3. 1108-5

»EC ZELEZNIH BLAGAJN, dobro ohran- njenih kupim. Ponudbe z navedbo ce- ne in s točnim popisom velikosti je poslati na naslov: Tobak, Ljubljana, poštni predal 358. 1172-5

MENJALNIK za 4 tonski tovorni avto znamke »Citroen«, dobro ohranjen, ku- pimo. »Indus« tovarna usnja — Ljub- ljana. 1108-5

Zamenjam

HISICO, enostanovanjsko, z nekaj zem- lje v okolici Ljubljane prodam ali zame- nim za hišo v bližnji okolici. — Naslov v oglasnem oddelku. 1008-7

Posest

DEL HIŠE ALI STANOVANJA kupim v Ljubljani. Lahko tudi potrebno popra- vlja. Naslov v ogl. oddelku. 1121-7

Stanovanje

VELIKO PRAZNO SOBO v središču me- stna zamenjam za sobo in kuhinjo ali sobo in kabinet. Ponudbe pod »Nagra- da« na oglasni oddelku. 1090-9

PRAZNO SOBO, poseben vhod, zame- njam za enosobno stanovanje, even- tualno večjo sobo. Ponudbe pod »Zame- njava« na oglasni oddelku. 1057-9

DVOBONO STANOVANJE v Beogradu ali Novem Sadu zamenjam za 2-3 sob- no stanovanje v Kranju. Naslov: Ing. Polak, Ljubljana, Cankarjeva 10. 1194-9

OPREMLJENO SOBO s souporabo kopal- nice in po možnosti tudi kuhinje išče starejša uradnica. Posteljina lastna. Ponudbe pod »Mina« na oglasni od- delku SP. 1156-9

DVOBONO STANOVANJE, kompletno, v centru Maribora zamenjam za enako v Celju. Ponudbe pod »Takoj« na po- družnico SP v Celju. 1143-9

Izgubljeno

V CETRTEK ZVEČER sem izgubila ocar- z umazanim perilom. Poštenega najdi- telja prosim, da vrne za nagrado na naslov: Kenda, Koroska cesta 12 — ob Stadionu. 1155-10

NAJDI TELJA izgubljene listine z vo- dskimi štati na ime Tepina prosim, da vo- dskume vrne za nagrado na na- slov. 1096-10

SMRTNA KOSA MED

ROJAKI V AMERIKI

V Hermineju, Pa., je umrl Ant. Biz- jak, star 69 let, iz Zgor. Kosez.

V Hillsiden, N. J., je umrl Jože Škerl, star 78 let, iz Cerknice na Notranjskem.

V Franklinu, Kans., je umrl Luka Jer- man, star 89 let, iz Cerknice p. Raketu.

V Madisonu, Ohio, je umrl Ludvik Gustinčič, rojen l. 1895 v Vremi.

V Hellwoodu, Pa., je umrla Franica Zuraž roj. Bregar v St. Janžu na Dol.

V Chicagu, Ill., je umrla Josipina Ho- seva, doma iz Metlike.